

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečni naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu: CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
Ljubljana štev. 10-351 estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Uspešni spopadi patrol v pokrajini Mekili

Malta pod neprestanim letalskim ognjem

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 5. marca naslednje 642. vojno poročilo:
V pokrajini Mekili spopadi patrol z ngudnim izidom za nas.
Zmerno delovanje letalstva na obeh straneh nad Cirenaiiko, Italijanski in nem-

ški letalski oddelki so z uspehom ponovili svoje uničevalne akcije proti pomorskim oporiščem in letališčem na otoku Malti. Angleški letalski napad na Tripolis, izvršen smotlivo, je povzročil le majhno škodo. Zrtve ni bilo nobene.

Sistematično uničevanje Malte

Neprestano bombardiranje vojaških naprav uničuje vojno sposobnost britanskega pomorskega in letalskega oporišča

Operacijsko področje, 6. marca s. (Od posebnega poročevalca agencije Stefani.) Nadaljuje se bombardiranje letalskih oporišč na otoku Malti, ki se je v zadnjih dneh celo povečalo, zlasti v nočnih urah ko je bilo mogoče izkoristiti lunin sij. Vremenske razmere so se izboljšale. Letališča Halfar, Gudia, Mikabba in La Venezia so bila ponovno bombardirana z bombami vseh kalibrov in povzročena škoda je bila povsod velika, kakor to kažejo fotografski posnetki, izvršeni po bombardiranju. Tako so bile uničene vse naprave letalskih z lopami, zaloganj goriva in streliva ter vsem drugim gradivom.

kačji povsod so izbruhnili požari in eksplozije. Ne gre več samo za motilne operacije, temveč za sistematično uničevalno delo, ki uničuje vojno sposobnost pomorskega in letalskega oporišča na Malti.

Bombe največjega kalibra in izredne učinkovitosti so bile ponovno odvržene tudi na pomorsko oporišče v La Valetti in na skrišališča podmornic, ki jih je bilo mogoče ugotoviti s fotografskim aparatom. Opustošenje v pristanišču La Valetti je ogromno. V bazenih za pristajanje je škoda izredno velika. Pratilni letalska arealije sovražnika so še vedno močne.

Žalovanje ob smrti vojvode Aosta

Nemški listi o neveljavih zaslugah „saharskega kneza“

Monakovo, 6. marca. s. Vsi listi objavljajo na prvi strani slike in izčrpne življenjepisne podatke o vojvodi Aosta in izražajo pri tem svoje globoko občudovanje njegovih junaških del v Vzhodni Afriki. »Völkischer Beobachter« piše, da se je treba zahvaliti vojvodi Aosta in njegovim izrednim strateškim in voditeljskim sposobnostim, ako so se hrabre italijanske čete toliko časa junaško upirale močnejšemu sovražniku. List »Münchener Neueste Nachrichten« pa poudarja, da je vojvoda Aosta z bitko pri Kerenu in Amba Alagiju vzbudil občudovanje vsega sveta, tako glede sebe, kakor glede svojih hrabrih čet. Glavni odpor italijanskih čet v Vzhodni Afriki pod njegovim poveljstvom je prispeval k propadu sovražnih strateških načrtov v Afriki, s čimer so bili ustvarjeni pogoji, ki še danes posredno vplivajo na razvoj dogodkov v Libiji. Saharski knez, zaključuje list, je storil za domovino do zadnjega vzdihla vse, kar je človeško sploh mogoče in je zapustil dediščino, ki bo za vse italijanske vojake večna.

Sožalje Črnih srajc

Rim, 5. marca. s. Tajnik fašistične stranke je poslal vojvodinji Aostski, materi umrlega vojvode Amedea d' Aosta naslednje brzojavko:

Prosimo Vas, da prejmete izraze ponosnega in ganjenega sožalja Črnih srajc, ki se vdanu spominjajo Amedeja Aostskega, ki se je dvignil v nebo med junake in zapustil tuč slave in vzorov iz svojega viteškega življenja fašista in borca ter princa, ki nam daje prav sedaj največjo gotovost zmage.

Globok vtis v Albaniji

Tirana, 5. marca. s. Po vsej Albaniji je vest o smrti vojvode Aostskega napravila najgloblji vtis. Vse prebivalstvo je poznalo slavo in viteške podvige velikega pokojnika, ki jih je doživel tako v miru kakor v vojni. Albanski tisk izraža čustva albanskega ljudstva in podeljuje vojvodi Aostskega ter njegova dela. »Tomorri« je objavil uvodnik, v katerem pravi, da albanski kakor italijanski narod tiho misli na vojno slavo in poslednjo žrtve, ki jo je doprinesel pokojni vojvoda za imperij. Geslo, s katerim so čete pod vodstvom vojvode Aostskega branile Amba Alagi, je postalo geslo vsega fašističnega imperija. »Vrnili se bomo!«

Odmev zverinskega bombardiranja Pariza

Komentarji nemškega tiska o pogrešni utvari londonskih krogov

Berlin, 6. marca. s. »Völkischer Beobachter« piše, da je zverinski bombardiranje Pariza, kjer je izgubilo življenje 600 oseb, nad 1000 pa jih je bilo ranjenih, samo člen v verigi angleških napadov proti bivšim zaveznikom, ki so se začeli pri Oranu, nadaljevali pri Dakarju itl. in kjer je več sto francoskih mornarjev izgubilo življenje zaradi ognja britanskega topništva. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pa pravi, da so zarotniki tega novega množčnega umora degradirani elementi, ki so se zatekli v London in katerim so vsa sredstva dobrodošla. List »Lokal Anzeiger« piše, da je anglosaki tisk že tedne pripravil teren za ta napad, pri čemer si je izmišljal najbolj nemogoče povere. Očitno hočejo Angleži ustvariti nemir med civilnim prebivalstvom. Istega postopka se v ostalem London poslužuje tudi napram nemškemu mestom in utvari, da bodo nočna bombardiranja civila v okrajih nemških mest zlorabila duha discipline nemškega naroda. List »Zwölftuhrblatt« pa označuje za čitne in lažnjive trditve londonskega radia, po katerih naj bi civilno prebivalstvo ne bilo utrpelo nobene škode,

češ da so Parižani že dolgo pričakovali ta bombardiranje angleškega letalstva. Sedaj se nekaterim krogom, ki simpatizirajo z De Gaulleom in Veliko Britanijo, nudi končno prilika, da odpro oči in gledajo stvarnost takšno, kakršna je.

Ogromna škoda

Vichy, 6. marca. s. Vrnili se je v Vichy adjutant admirala Darlana, Fontaine, ki je novinarjem podal nekaj pojamil o uničenju, ki so ga povzročila angleška letala s svojim bombardiranjem v pariški okolici. Fontaine je bil priča tega uničevalnega dela angleških bomb in je dejal, da zadostuje opozoriti na veliko število žrtev med civilnim prebivalstvom, da se zavrnejo angleške trditve, po katerih naj bi bili zadeti samo vojaški cilji. Škoda je ogromna zlasti v Boulognu, kjer je bil med drugim uničen blok hiš, dolg 3400 m. Fontaine je končno naveli novinarjem kraje, ki so bili zadeti in kjer ni nobene vojaške tvorice.

Inseriraj u „Slov. Narodu“

Naglo prodiranje Japoncev na Javi

Kljub obupnemu odporu združenih angleških, ameriških in nizozemskih sil so zavzele japonske čete celo vrsto novih strateško važnih postojank

Rim, 6. marca. s. V poročilu o operacijah na otoku Javi, ki ga je objavila agencija Reuter, se sporoča izguba Kravanga. Oervo Karte in Tangeranga na zapadnem delu Jave, na vzhodnem delu otoka pa izguba kravev Solo in Bodjono Goro. Poročilo javlja nadalje, da so se nove japonske sile izkrcale na zapadnem delu otoka kjer da so v teku srdite borbe. Protinapadi nizozemskih oboroženih sil so brez uspeha, ker je sovražna premoč ogromna. Japonske čete so se nadalje polastile letališča Kalibijati v bližini Bandoenga, katerega se poslužujejo kot oporišča za letalske akcije proti sovražnim četam. Položaj na otoku Javi dodaja poročilo, je zelo resen, čeprav ni še obupen. Navzlic nizozemskim protinapadom je mesto Soebang še vedno v japonskih rokah. V mestu Bandoeng pa je bilo doslej sedem letalskih napadov.

Singhaj, 6. marca. s. Po nekem obvestilu britanske oficijozne agencije so japonski oddelki že dosegli čestno in železniško križišče Solo na otoku Javi in s tem središče otoka. Ista agencija javlja, da se japonske čete, ki so se izkrcale na otoku, pomikajo proti jugu, da bi odrezale Surabajo in obenem izolirale Batavijo in Bandoeng. Agencija priznava, da je potežaj na otoku zelo resen, kajti Japonci dobivajo vedno nova ojačenja na zapadni obali otoka.

90.000 ujetnikov in bogat vojni plen v Singapuru

Tokio, 6. marca. s. Japonsko poveljstvo na Malajskem polotoku objavlja, da znaša

Nemško vojno poročilo

Odbiti napadi sovjetskih tankov v Doneški kotlini
Topniško obstreljevanje Kronštata

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo, danes naslednje poročilo:

Na doneškem področju so bili v ostrih borbah odbiti napadi, ki jih je sovražnik izvršil s pomočjo tankov. V borbah preteklih dni so valovski prostovoljci, boreci se ob nemških četah, prestali svojo preizkušnjo.

V ostalih odsekih vzhodnega bojišča je pretrpel sovražnik v teku številnih neuspešnih napadov hude krvave izgube.

Na petrogradskem bojišču je težko armadno topništvo s dobrim uspehom obstreljevalo vojaške naprave v Kronštatu.

Letalske sile na vzhodnem bojišču so podprte od močnih armadnih oddelkov nadaljevale uničevanje železniških zvez.

Bojna letala, ki operirajo okrog Anglije, so v oboroženih izvidniških poletih bombardirala pristaniške naprave na jugovzhodni in zapadni obali otoka.

Na Malto so bila zopet ponoči in podnevi bombardirana letališča in pomorska oporišča.

Finski odsek

Helsinki, 6. marca. s. Vojno poročilo finskega glavnega štaba o vojnih operacijah se glasi:

V zadnjih 24 urah sta bila v Helsinkih dva kratka letalska alarma. Sprito živahna protiletalskega ognja so se sovjetska letala umaknila in niso izvršila bombardiranja.

Na vseh bojiščih so se nadaljevali živahni lokalni spopadi. Finsko topništvo je v očitvidnim uničevalnimi učinki obstreljevalo sovražne obrambne naprave na več odsekih.

Finske letalske sile so nadaljevale bombardiranje železnice iz Murmanska južno Soroke in so pri tem uničile skladišča, postaje in del proge. Finska letala so izsledila in nato bombardirala z bombami velikega kalibra tudi razna sovjetska poveljstva v srednjem odseku bojišča v vzhodni Kareliji.

24 sovjetskih letal

Berlin, 6. marca. s. Po semkaj dospelih vesteh so Sovjeti dne 4. t. m. izgubili 24 letal, od teh 20 v spopadih v zraku, 2 po zadetih protiletalske obrambe, dve pa sta bili uničeni na tleh.

Napad sovjetske podmornice na turško ladjo

Carigrad, 6. marca. s. Neka sovjetska podmornica je v turških teritorialnih vodah v Crnem morju napadla turško ladjo »Adana«, ki izpodiriva 1750 ton. Ladje se je navzlic temu brez škode vrnila v svojo luko.

Nad Rokavskim prelivom sestreljen angleški bombnik

Berlin, 6. marca. s. Neki nemški minonosci je večerj obstreljeval angleški bombnik nad Rokavskim prelivom. Sovražno letalo je bilo zadeto in je strmoglavilo v morje.

Novi vpoklici v Angliji

Lizbona, 6. marca. s. Iz Londona poročajo, da so s kraljevim ukazom večerjajenega datuma poklicani pod orožje vsi moški

številu ujetnikov, ujetih ob zasedbi Singapura, 90.000. Med njimi je 48.000 Britancev in 42.000 Indijcev. Nadalje je bilo zaplenjenih 300 poljskih in gorskih topov, 98 protiletalskih topov, 45 trdnjavijskih topov, 10 brzostrelnih topov, 63 protitankovskih topov, 180 haubic, 2530 strojnic, 773 avtomatskih pušk in 56.000 pušk; nadalje 15.000 avtomobilskih vozil, 135.000 ton težkega olja, 1050 lokomotiv in železniških vozov. Število ranjencev v Sonantu znaša 11.000; med njimi je 7000 Britancev.

Bombe na Honolulu

Buenos Aires, 6. marca. s. Severno ameriške vojaške oblasti objavljajo, da so v bližini mesta Honolulu eksplodirale tri bombe srednjega kalibra, ki jih je verjetno odvrlo sovražno letalo. Bombe niso povzročile niti žrtev niti škode.

Odvisnost USA od Južne Amerike

Južne države krijejo večino sirovin, ki jih potrebuje ameriška vojna industrija

Buenos Aires, 6. marca. s. Direktor urada za vojno proizvodnjo v Zedinjenih državah Knudsen je napisal članek, ki ga posnemajo tudi argentinski listi, v katerem zastopa stališče, da se južnoameriške države v gospodarskem pogledu največjega pomena za vojno proizvodnjo Zedinjenih držav. Zedinjene države potrebujejo njihove surovine, ker ne morejo same pokriti svojih potreb na področju vojne industrije. Zato bi Zedinjene države bile nemočne, ako bi jim odpadla pomoč 20 ameriških držav. V utemeljitev svojih navedb opozarja Knudsen na te-le podatke: Iz Mehike so Zedinjene države uvozile 67% antimona,

Zavrtnjen letalski napad na japonske otoke

Tokio, 6. marca. s. Japonski imperialet glavni stan objavlja, da je bilo včeraj opaziti v bližini otočja Ogasavara v skupini otokov Boni, kakih 1000 km južno Japonske, okoli 30 sovražnih letal. V spopadih v zraku je bilo sestreljenih 7 sovražnih letal. Na otoku Minami Torisima je bilo povzročene nekaj škode.

Spopadi na morju

Tokio, 6. marca. s. Japonski imperialet glavni stan javlja, da se japonske pomorske sile na plovbi južno od otoka Jave proti Indijskemu oceanu napadle 2. t. m. britanski rušilec »Stronghold«, ki izpodirva 9056 ton, in ga potopile. Iste oborožene sile so potopile tudi ameriško topničarko »Ashville«.

iz Južne Amerike in še prav posebej Čileja so Zedinjene države prejele pol milijona ton kositra, iz Argentine pa prihaja 60% krzna, ki se uporabi v Zedinjenih državah, med tem ko krije 56% potreb svitca mehiška proizvodnja, 12% svitca pa Čile in Peru. Iz Brazilije dobivajo Zedinjene države 18% mangana. Ti podatki na drobno kažejo, kolikšna je navezanost Zedinjenih držav na Južno Ameriko. Knudsen pa obenem opozarja na potrebo bolivijskega cinka, ki je doslej odhajal v Evropo. Iz Nizozemske Gvajane morajo dobiti Zedinjene države toliko bauksita, kolikor ga rabijo za 60% aluminijске proizvodnje.

in cetni promet. V bližini Stockholma je termometer kazal včeraj 400 pod ničlo.

Ženske nadomeščajo moške tudi na Švedskem

Stockholm, 6. marca. s. Da bi se izpolnile vrzeli, ki so nastale z vpoklici pod orožje zlasti tramvajskih uslužbencev, bodo v nekaj dneh nastopile tramvajsko službo švedske žene.

Pravni dogovor

Slovaške in Madžarske

Budimpešta, 6. marca. s. V madžarskem zunanjem ministrstvu je bil danes podpisan pravni dogovor med Slovaško in Madžarsko, ki vsebuje še posebej določbe o položaju ekspatriirancev iz obeh držav.

Razkrita zarota proti predsedniku in članom nacionalne kitajske vlade

Zarota je bila skovana v Čungkingu — Glavni krivci so bili ustreljeni

Nanking, 6. marca. s. Ponesrečil se je poskus atentata na predsednika nacionalne kitajske vlade Vancingveja, zunanjega ministra Kuminija in finančnega ministra Keuseuhaja ter mornariškega ministra generala Jenjuntaa. Kitajske oblasti v Nankingu so namreč za ta načrt še pravčasno izvedele. Zarota proti navedenim državnikom je bila skovana po agentih Čangkajske vlade v

Čungkingu. Oba glavna zarotnika, podpolkovnik glavnega generalnega štaba orožništva Huntingtin in poročnik Čengkešing, ki je bil dodeljen telesni straži predsednika Vancingveja, sta bila včeraj zjutraj ustreljena, medtem ko so bili vojniki Vancingvejeve telesne straže obsojeni na strogi zapor po 15 let. Proti devetim drugim krivcem pa je proces še v teku.

Bolgarsko mesto Vidin pod vodo

Zaradi ledu se je zajezil Dunav in je voda preplavila vse mesto — Težavno reševanje — Nad 4000 hiš pod vodo

Sofija, 6. marca. s. Velika nesreča je zadela mesto Vigin na desni obali Dunava v severozapadni Bolgariji. Vodovje dunavskega veletočka, ki ga je zaprla bariera ledu, je poplavlilo mesto. Višina vode je v mestu dosegla 3 m in pol. Velika večina izmed 4000 vidinskih hiš je pod vodo. Prekinjene so vse ceste, železnice, brzojavne, telefonske zveze. Notranji minister Gabrovski, ki je odpotoval iz Sofije, da bi se napotil na kraj nesreče, ni mogel dospeti v Vidin, ter se je moral ustaviti 15 km pred mestom. Številna letala so metala bombe na pregrado ledu, da bi jo prebila.

Ryomski proces

Ryom, 6. marca. s. Tako včerajšnja kakor predvčeršnjaja razprava v ryomskem procesu sta bili posvečeni zaslišanju bivšega letalskega ministra Guya la Chrambre, ki je vso odgovornost zvrpol na svoje prodnike, na strokovnjake v letalskem ministrstvu, na vojno industrijo in na generalni štab.

Silovit vihar ob španski obali

Madrid, 6. marca. s. Silovit orkan je divjal na obali Ferrol de Caudillo in pretrgal vso pomorsko plovnost. Morje je odvrnilo na obalo ostanke nekdanega neznanega parnika, ki se je očitvidno potopil v bližini. Sprito razburkanega morja pa je bila nemogoča silahna nadaljnja prelaska.

Trgovinska pogajanja Švice in Turčije

Ankara, 6. marca. s. Začela so se pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Švico in Turčijo. Odposlanstvi obeh držav sta se včeraj prvič sestala v zunanjem ministrstvu.

Posebna sodišča

proti korupciji v Turčiji

Ankara, 6. marca. s. Včeraj je bil objavljen ukaz, s katerim se ustanovljajo posebna sodišča za sodbe v vseh primerih špekulacije in zlorab s strani državnih funkcionarjev. Takšna sodišča bodo za sedaj poslovala v Vilajetu, v Carigradu, Ankari, Smirni in Zonguldaku, kasneje pa bodo ustanovljena po potrebi tudi drugod.

Evidenca neobdelanih zemljišč

Vsa zemljišča v mestu bi morala biti pod nadzorstvom, da bi zemlja ne ostala brez upravičenega razloga neobdelana

Ljubljana, 6. marca.

Ko smo pred dobrim letom začeli poročati, naj bi ljudje obdelali vso prazno zemljo, ki je bila v mestu, so nam nekateri posmehovali. Tudi vsi kmetje niso pravilno razumeli potrebe po povečanju obdelane površine v mestu ter so mislili, da jim bo v škodo, če bodo tudi mestni pridelovali živila. Drugi kmetje, ki bi lahko sami obdelali več zemlje, pa zopet niso hoteli razumeti novih razmer. Da je nujna potreba povečati pridelavo živil, ni bilo tedaj tako lahko prepričati celo nekaterih ljudi pri gospodarskih ustanovah. Tedaj smo se vsi živeli pod vplivom sugestije o »agrarni krizi« in slepi smo bili za značilne dogodke okrog nas. Če smo priporočali, naj bi izkoristili vsak kosček zemlje, so nam nekateri očitali, da posnemamo tuje zgledje, ki za nas ne velja.

Toda številni ljudje so lani sami spredvideli, kako pametno je, če si pridelajo vsaj malo živeža. Samo priporočanje, naj ljudje obdelujejo zemljo, ni bilo dovolj. Marsikdo bi lani rad delal, a zemlji ni mogel najeti. Razumljivo je, da je količina zemlje za obdelavo v mestu omejena in da ne morejo najeti zemljišča vsi meščani, ki bi radi delali. V Ljubljani je pa vendar precej več zemlje kakor so je ljudje lani obdelali. Videli smo sicer, da je bilo prearahnih ali prekopanih mnogo ledin, tu in tam tudi malo priporočljivih za obdelovanje, toda neobdelane je ostalo še precej dobre zemlje. Baje bi lahko obdelali tudi več zemljišč mestne občine. Vendar je treba upoštevati, da je mestna občina lani storila precej v korist mestnih obdelovalcev zemlje ter jim omogočila obdelovanje. Razumljivo, da ledine prvo leto niso bile povsod rodovitne. Mestna občina potrebuje zemljišča tudi za svoje potrebe, n. pr. za pridelovanje sene, ker ima mestna pristava konje. Razen tega je mestna občina lani pridelovala za socialne ustanove živež, predvsem zelenjavo. V Mostah so pridelovali s pomočjo Javne borze dela krompir, baje na največji njivi v Ljubljani.

Proti pridelovanju živeža v mestnih parkih so bili lani pomisleki. Ljubljana ima precej parkov, kjer je dobra vrtna zemlja, ki bi nedvomno vsaj prvo leto precej rodila. Baje bi bilo škoda parkov, ker bi bilo uničenega precej vrtnarskega dela in škodo bi težko popravili, sicer so pa naglašali, da ima Ljubljana dovolj druge zemlje in da lahko ohrani svoje lepe parke, češ, tu in v resnih časih lahko ostane lepa.

Lani je ostalo neobdelanih tudi precej zasebnih zemljišč v mestu. Nekateri lastniki so trdili, da so njihova zemljišča obdelana, češ, tudi travniki spadajo med kulturno zemljo. Nekateri niso hoteli dati v najem niti njih, češ, da na njih rase trava za krave in da je tudi živalska krma zelo potrebna. V resnici je bilo tiste krme pridelane zelo malo in tu in tam je niso niti kosili. Travnikov niso gnolili in na njih so pridelali kislino, manj vredno seno. To »pridelovanje« se sestoji le iz kosnje in sušenja sene. Lastniki prodajajo seno posameznim kupcem, ki so pripravljeno dati zanj čim več. Lani so nekateri oddajali travnike in druge »senožeti« v najem za pridelovanje trave, da so lahko odganjali druge proslilce, ki bi radi zemljo obdelovali, češ, zemljišče je že oddano.

Tudi cestni tlak je nevaren

Ob južnem vremenu, ko skopni sneg, je asfaltni tlak najbolj nevaren

Ljubljana, 6. marca.

Da je cestni tlak lahko včasih tudi zelo nevaren, se večkrat prepričamo tudi pri nas. Počezem se sicer zde nevarni le poldnevni hodniki, kdor pa ima opraviti z vprežno živino, se boji tudi gladkega cestnega tlaka. A ne le, ko je poldnevni, najbolj nevaren je moker asfaltni tlak, zlasti ko je samo malo vlažen in masten. Marsikateri voznik je že preklinjal asfalt in niso redki lastniki živine, ki so izgubili konja na spojzskem asfaltnem tlaku. Meščani, ki se zabavajo ob padajočih konjih na cesti, pa navadno ne delajo iz tega problema. Nekateri se sicer zgražajo, da vozniki mučijo živino in vedno so pripravljeno postreči s svojimi nasveti, kaj naj voznik stori, da bo spravil konja zopet na noge.

Toda asfaltni tlak spada med »probleme«, ki jih morajo tehniki upoštevati. Ni vse-

Molk je zlata vreden

Slavni filmski igralec Raoul Loredan je sedel na terasi svojega pariškega doma in čital novine. Komaj je pa minilo pet minut, je napravil kislo obraz in z gnusom je vrzel novine na mizo.

— Marie, — je dejal Loredan obrnjen k svoji ženi. — vse se tu že upira in gabi. Kamorkoli pogledam, povsod vidim slabo sliko, eno izmed svojih fotografij. Kajti ti ljudje res ne morejo razumeti in priznati, da imam tudi pravico do zasebnega življenja, da bi rad imel včasih tudi malo miru?

— Ne jezi se, dragi moj, — je odgovorila gospa Loredanova, — to je najlepši dokaz in znak, kako zelo si priljubljen. Vsa Francija te obožuje in se ti klanja.

— Vsa Francija! — je ponovil natakneje umetnik ogorčen. — Saj to je tisto, kar me najbolj jezi. Toda mene ne mika Francija, temveč Amerika... Daj mi danes dobro pogodbo s Hollywoodom, pa bom srečen. Ljubezen Francozov je ganljiva, toda mene ona utruja. Vsak dan me ljudje preganjajo in mučijo po telefonu, nadlegujejo me s prošnjami za podpise in predlagajo mi nove pogodbe. Toda zakaj in temu vse to nadlegovanje? Da bi igral v slabem filmu. Toda jaz nočem, razumeš! Sit sem že vsega!

Loredan je planil pokonci in jel hoditi nervozno po terasi. Nekaj časa je molčal, potem je pa nadaljeval:

— In veš, kaj storim, draga moja? Dopust vzamem, odpotujem v svojo hišico na kmeth in tam si prepovsem vsako nadlegovanje.

— Kaj pa jaz? — je vprašala gospa Marija smeje. — Mar prepeš tudi meni do stop?

— Z menoj odpotuješ, toda pod enim pogojem...

meznim kupcem, ki so pripravljeno dati zanj čim več. Lani so nekateri oddajali travnike in druge »senožeti« v najem za pridelovanje trave, da so lahko odganjali druge proslilce, ki bi radi zemljo obdelovali, češ, zemljišče je že oddano.

Evidenca nad zemljišči, primernimi za obdelovanje, v Ljubljani nimamo. Doslej tudi ni bilo zakonske osnove, da bi lahko prisilili lastnike zemljišč, naj jih oddajo v najem, če jih sami ne obdelujejo. Sami pozivi, naj prepušče zemljo v obdelovanje revnim ljudem, niso mnogo zalegli. Nekateri niso hoteli dati zemlje v najem že zaradi tega, ker so se bali, da bo potem preveč izčrpana. V resnici mnogi najemniki lani niso gnolili zemlje, bodisi, ker so pričakovali, da bo ledina dobro rodila brez gnojila ali ker niso imeli gnojila. Spomladaj je tudi primanjkovalo umetnih gnojil, ki jih pa marsikdo ni kupoval, ker jih ni vedel uporabljati.

Potrebno bi bilo, da bi imeli pri rokah seznam neobdelanih zemljišč v mestu in njegovi neposredni okolici. Zda bi ga še vedno lahko sestavili, preden se začne glavna dela. Seveda bi pa bilo treba tudi ugotoviti, za kakšne namene bi bila primerna zemlja posameznih zemljišč, da bi ljudje ne trčili drugega semena in se trudi brez uspeha kakor so se nekateri lani. Tako bi lahko »odkrili« zlasti precej več ali manj močvirnih zemljišč, posebno v Mestnem logu, na Viču in tudi v Rožni dolini. Preveč močvirnih zemljišč bi seveda ne kazalo obdelovati, o tem bi bila prava samo za nekatere rastline ali kislo seno. Ko bi imeli pri rokah dober seznam neobdelanih zemljišč bi lahko pozvali posamezne lastnike, naj zemljo obdelajo ali jo oddajo v najem. Ne smeli bi upoštevati praznih izgovorov, da lastniki potrebujejo zemljo za pridelovanje sene. V resnici je treba pridelovati tudi živalsko krmo, a nihče ne more trditi da Ljubljana in njena okolica nimata dovolj travnikov, če se oziramo samo na Barje, ki ima tudi še mnogo za pridelovanje živeža primerne zemlje. Ko bi imela seznam neobdelanih zemljišč v Ljubljani mestna občina ali ta ali ona kmetijska ustanova, bi lahko tudi posredovala med najemniki in lastniki, zbirala prijave ljudi, ki bi radi najeli zemljo in jim hkrati nasvetovala, kaj bi bilo primerno pridelovati na posameznih zemljiščih.

To priporočamo zaradi tega, ker bo letos treba storiti vse, kar koli je mogoče, da bi se obdelana površina zemlje čim bolj povečala, da bi zaposlili pri koristnem delu čim več ljudi in pridelali čim več živeža. Obdelovanje zemlje bi pa naj bilo čim bolj smotno, širokopotezno ter uspešno. Ni dovolj, da za tem stremimo je posamezniki, ki bi radi delali; delo je treba organizirati, kar pa lahko store ustanove. Mestna občina si bo nedvomno tudi letos prizadevala, da bi bilo obdelane čim več zemlje. Želimo pa, da bi imela pri rokah pridelovanje še mnogo več uspehov kakor lani. Zato bi pa naj bila uvedena dobra evidenca nad vsemi neobdelanimi zemljišči na področju mestne občine.

eno, za katere vrste tlaka se odločijo v mestu. V velikih mestih je sicer asfaltiranih zelo mnogo cest in druge vrste tlakov so v manjšini, toda to vprašanje so rešili drugače: vozni promet z vprežno živino tam skoraj ne prihaja v poštev ali je pa dovoljen samo na določenih cestah. Kjer pa že vozijo s konji, so živali »spodkovane« z gumijastimi podkvalmi. Gumij namreč mnogo manj drsi kakor železo. Pri nas pa temu ne prevečajo posebne pozornosti.

Seveda vedo tudi naši tehniki, da je asfaltni tlak nevaren. Zato tudi v Ljubljani asfaltirajo samo ravne ceste, kjer ni nobenih strmih klance navadno tlakuje s kamnitimi kockami. Manj spojzke je betonski tlak, zato je tudi še primeren za manjše strmine. Tudi imamo betonski tlak na Kongresnem trgu, na precej strmih vozliščih. Trg je pa vendar preveč strm za tako gladek tlak in

— Vse bo odvisno od tega, če ga bom mogla izpolniti, — je odgovorila umetnikova žena milo.

— Obljubiti mi moraš pod častno besedo, da niti z besedico ne boš omenila filma in ravnateljstva filmskih družb, da me z nihčerm ne boš spominjala na pogodbe in prošnje za fotografije z avtogramom. Mi obljubiš to?

— Obljubim svečano, Raoul, prisežem pri vsem, kar mi je draga, — je odgovorila gospa Marie smeje in namestila pečata je pritiskala svojemu možu poljub na usta. Čez dva dni sta zakonca Loredanova zapustila utrjuječo mesto in se preselila v svojo razkošno hišico v podeželskem zatisti, obdano z velikim, krasnim vrtom.

Prvi dan je minil beguncema povsem mirno. Dvakrat je sicer zapel vsiljivi telefon, toda obakrat je dvignila slušalko gospa Loredanova in odgovorila vsiljivcu za moža.

Zvečer je dejal umetnik zadovoljno: — Kako lepo in tiho je tu!

— In tako bo in mora biti ves čas našega bivanja tu! — je dejala njegova žena odločno. — Sama bom odgovarjala na vsa pisma in telefonska vprašanja, toda niti z besedico ti ne bom omenila, kdo je pisal ali telefoniral in kaj je hotel.

Tako so tekli prijetni dnevi dopusta izven vrtnice življenja v velikem mestu. Sedmega dne opoldne, ko sta Loredanova baš sedela pri obedu, je na rezko zapel telefon. Gospa Marie je takoj odhitela k telefonu, visočemu v oddaljeni predstobi.

Čez pet neskončnih minut se je vrnila v jedilnico in bila je silno razburjena.

— Pomisl! — je vzkliknila z grozo na obrazu. — to je bil...

— Kaj trgovskega? — je je prekinil mož suho in rezko.

nasreče so pogosto. Tudi na klancu med Ambroževim trgom in Marjanščem na Poljanski cesti je betonski tlak. Ta tlak so imenovali bazaltoid, ker je bil med betonsko mešanico primešan bazaltini drobljenec. Tudi na Kongresnem trgu imenujejo betonski tlak bazaltoid. S podobno betonsko mešanico so betonirali tlak v Pražakovi ulici. Pozneje se je izkazalo, da so težave z vzdrževanjem tega tlaka ter da je lažje vzdrževati asfaltno cestišče.

Ceste so asfaltirali predvsem v središču. Asfaltiranih je pa tudi nekaj glavnih cest, na primer Korzo Viktorja Emanuela III. (prejšnja Bleiweisova cesta) in Askerčeva ulica. Toda vsi asfaltni tlaki niso enako gladki. Hrapavost površja asfaltnega tlaka je odvisna od primese peska, od mešanice. Tako je asfalt na Korzu Viktorja Emanuela III. mnogo manj spojzke kakor na primer na Miklošičevi cesti.

Zadnje dni, ko so asfaltna cestišča posebnoma mastna, se neprestano vrste nesreče na asfaltnih cestah. Te nesreče imajo lahko tudi hujše posledice. Če si konj zlomi nogo na cesti, ga lastnik lahko propusti le

Seznam priznanih sportnih društev

Za priznanje pa lahko zaprosijo v osmih dneh tudi druga društva

Ljubljana, 6. marca

Zaupnik CONT-a objavlja: V zvezi z določbami, ki jih vsebuje uredba št. 31, izdana od Visokega komisarja in objavljena v »Uradnem listu« 21. februarja, se objavlja, da so bila priznana naslednja sportna društva:

Sportni klub Ilirija, Ljubljana, Sportni klub Planina, Ljubljana, Železničarsko sportno društvo Hermes, Ljubljana, Sportni klub Meste, Ljubljana, Golf-klub, Ljubljana, Sportni klub Korotan, Ljubljana, Sportni klub Mladika, Ljubljana, Veslaški sportni klub, Ljubljana, Kajak-klub, Ljubljana, Alpinistični klub Skala, Ljubljana, Jahanlo društvo, Ljubljana, Društvo strelcev, Ljubljana, Motociklistični klub Ilirija, Ljubljana, Sportni klub Grafika, Ljubljana, Sportni klub Slavija, Ljubljana, Sportni klub Jadran, Ljubljana, Sportni klub Mars, Ljubljana, Sportni klub Svoboda, Ljubljana, Smučarski klub Polz, Ljubljana, Ljubljanski smučarski klub, Ljubljana, Smučarski klub Golovec, Ljubljana, Kolesarski klub Zorja, Ljubljana, Kolesarski klub Ljubljana, Ljubljana, Kolesarski klub Edinstvo, Ljubljana, Sportni klub Vič, Ljubljana, Ljubljansko lovsko društvo, Ljubljana, Smučarsko društvo Planica, Ljubljana, Lovsko društvo Novo mesto, Lovsko društvo Ribnica, Lovsko društvo Črnomelj, Lovsko društvo Star trg-Rakek, Sportni klub Borovnica, Sportni klub Ribnica, Ribnica, Sportni klub Javornik, Rakek, Kolesarski odsek Ilirije, Novo mesto.

Z ljubljanske univerze

Ljubljana, 6. marca

V študijskem letu 1941/42 je rektor kr. univerze v Ljubljani prof. dr. Kos Milko, prorektor pa prof. dr. Slavič Matija, predsednik univerzitetnega sveta je rektor, podpredsednik prorektor, poslovodni prof. dr. Molé Vojslav, člani pa vsi profesorji. Predsednik univerzitetnega senata je rektor, člani pa prorektor, vsi dekanati in prodekanati. Člani univerzitetne uprave so rektor in vsi dekanati.

Dekanat filozofske fakultete: Dekan prof. dr. Sturm Franc, prodekan prof. dr. Melik Anton.

Dekanat juridične fakultete: Dekan prof. dr. Šteška Henrik, prodekan prof. dr. Pitante Leonid.

Dekanat medicinske fakultete: Dekan prof. dr. Lavrič Božidar, prodekan prof. dr. Hribar Franc.

Dekanat tehniške fakultete: Dekan prof. dr. Vidmar Milan, prodekan prof. dr. Gosar Andrej.

Dekanat teološke fakultete: Dekan prof. dr. Odar Alojzij, prodekan prof. dr. Turk Josip.

Letni semester 1942-XX bo trajal od 1. marca do 30. junija. Inskripcija je trajala za slušatelje, ki stopijo prijaviti na univerzo, od 1. do 5. marca, za slušatelje, ki so že bili vpisani, pa od 1. do 10. marca. Slušatelji morajo plačati ob vpisu običajno šolnino in tako za bolniško blagajno v gotovini. Naknadna inskripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili in sicer le do 20. aprila. Za naknadni vpis na univerzo je treba plačati takso 20 lir in 4 lire za prošnjo, za naknadno overjenje (podpis) indeksa pa 8 lir. Slušatelj, ki stopa prijaviti na univerzo, mora nalepiti na prednji strani osebnega izkaza svojo fotografijo na mehkem kartonu.

— Da, — je odgovorila gospa Marie, — toda...

— Molči! — je vzkliknil Loredan nejevoljno. Niti besedice! Kaj se ne spominjaš več mojega pogoja in svoje svečane obljube?

— Da, spominjam se... oprusti! — je zašepetala gospa Marie in omahnila vsa obupana v naslanjaj. Bila je vsa iz sebe pri misli, da ne sme govoriti o trgovskih zadevah svojega moža.

Čez teden dni sta Loredanova zapustila svoje udobno in tiho gnezdece ter se vrnila v mesto. Komaj sta prispela v Pariz, je odšel Loredan takoj v pisarno svojega trgovskega zastopnika.

In ko je prišel umetnik opoldne domov, mu je obraz kar žarel od sreče in zadovoljstva. Radostno je objel ženo in vzkliknil:

— Marie, moja zlata Marie! V moji odi sotočnosti se je zgodilo nekaj nepričakovanega! Imam sijajno pogodbo s Hollywoodom, petsto tisoč letno! Toda nečesa ne razumem — je pripomnil Loredan zamisljeno. — Dejali so, da so sami potem spoznali, da so mi prvotno ponujali pre malo, in zato so se baje tako poboljšali. Toda jaz o tem ničesar ne vem, da bi mi bili kdaj ponujali pogodbo s Hollywoodom.

— O da, ponujali so jo, ponujali? — je dejala gospa Marie tiho, — veš, bilo je nekoliko opoldne, sedmega dne najinega bivanja na kmeth. Takrat je agentura telefonirala, in ti predlagala dvesto tisoč, toda jaz sem v tvojem imenu odklonila, ker nisem vedela, kaj naj storim... Dolžnost molčati, ki sem ti jo bila obljubila s prisego...

— Da, da, — se je zasmejala Loredan in nežno objel svojo ženo, — izpolnjena dolžnost popolnega molka je nama prinesla mnogo sadov. Saj ne pravijo zaman: Molk je zlata vreden.

še mesarju, konji so pa dandanes zelo dragi. Včasih je treba nesrečo pripisovati tudi neprevidnosti voznikov, ker pade konje po spojzskem cestišču, vendar voznik ne more pogosto preprečiti nesreče tudi ob največji pazljivosti. Asfaltni tlak je ob južnem vremenu, ko skopni sneg, najbolj nevaren, ker je posebno masten. Letos so ostali kupi snega na cestah in z njimi tudi vsa cestna nesnaga. Čisti sneg skopni, ostane pa mešanica saj, blata in olja (ki ga pušajo za seboj motorna vozila). Ta snov prevleče asfaltni tlak, da postane masten in spojzke kakor bi ga namazal s milom. Če bi hoteli preprečiti nesreče, vsaj kolikor je mogoče, bi morali poplakniti tlak. Ulce pa navadno spirajo pozneje, ko je zime konec. Zda tudi še ni skopnel ves sneg na ulicah, zato bi bilo bolj priporočljivo, da bi ga prej odstranili in sele potem bi prišlo v poštev spiranje cestišč. Ne preostane drugega, kakor da priporočamo voznikom, naj bodo posebno previdni na asfaltnih cestah in, če je mogoče, naj se jih izogibajo ter naj rajši napravijo daljšo pot.

Seznam priznanih sportnih društev

Za priznanje pa lahko zaprosijo v osmih dneh tudi druga društva

Ljubljana, 6. marca

Društva, ki niso obsežena v zgornjem seznamu, lahko prošjo za priznanje v teku 8 dni od danes naprej. Poslati morajo zaupniku CONT-a prošnjo, kateri naj priključijo: k. seznam voditeljev, navajajoč za vsakogar očetovo ime, rojstne podatke in naslov stanovanja, 2. prepis društvenih pravil, 3. naslov društvenega sedeža in sportnih naprav, ki jih uporabljajo, 4. seznam sportnih panog, ki jih gojijo.

Nadaljevanje smučarskega državnega prvenstva v Cortini d'Ampezzo

Italijansko smučarsko prvenstvo, katerega rezultate teka na 18 km smo objavili že včeraj, se je včeraj dopoldne in popoldne nadaljevalo s tekmovalcem v smuku. Prijavljeni so bili najboljši italijanski tekmovalci v alpski kombinaciji, žal, pa st amaričana znana Chierotti in Marcellin, ki sta obbolela. Favorita sta bila zato Lacedelli in Colo. Po drugem smuku v popoldanskih urah so sodniki ugotovili naslednjo uradno oceno: Državni prvak v smuku je postal Roberto Lacedelli, član Smučarskega društva iz Cortine d'Ampezzo s časom 9:20.4. Drugi je bil Giuseppe Comfortola, član Alpinistične šole v Aostu 9:34.9 in tretji Zeno Colo, član Alpinistične šole v Aostu v času 9:45.7.

Danes je na sporedu tekmovalce na 50 km.

V zimskem semestru 1941/42-XX je študirala na ljubljanski univerzi 2340 rednih in 25 izrednih slušateljev, med njimi 549 rednih in 6 izrednih slušateljic, skupaj torej 2365. Filozofska fakulteta je imela 488 rednih in 11 izrednih slušateljev (med njimi 274 rednih in 5 izrednih slušateljic), juristična 419 rednih in 3 izredne (58 rednih slušateljic), medicinska 425 rednih (134 rednih slušateljic), tehniška 828 rednih in 9 izrednih (83 rednih in 1 izredna slušateljica), teološka pa 180 rednih in 2 izredna slušatelja. Največ slušateljev je imela torej tehniška fakulteta in sicer 837, druga po številu slušateljev je bila filozofska (499), tretja medicinska (425), četrta juristična (422), zadnja pa teološka (182).

Delo „partizanov“

Ljubljana, 6. marca.

Te dni je bila umorjena vsa družina, kar je delo divje jeze partizanov. Zločinci so vdrti v hišo mizarja Ivana Urbanca, starega 47 let, preoblečeni v kroje vojakov obmejne milice, in barbarsko umorili poglavarja družine, njegovo hčerko Ivano, staro 21 let, in težko ranili drugo 19letno hčerko Marijo. Edini, ki je preživel žalostno klanje, je 15letni sin Ivan, ki se je mogel rešiti s tem, da se je skril pred partizani v tienutku, ko so napadli Urbancu in njegovi hčerki.

Trafikanti na Spodnjem Štajerskem

Maribor, 4. marca

Trafikanti okrožja Maribor-mesto in Maribor-okolica so se zbrali te dni v Mariboru. Na zborovanju je poročal vodja od. delka za trafike na Spod. Štajerskem Höller o vseh trafikantih zavedajočih vprašanih. Sistem oddaje trafik, veljavem v bivši Jugoslaviji, je bil odpravljen. Na Spod. Štajerskem morejo zdaj dobiti trafike samo vojni invalidi, n'ihovi svojci ali drugi podporni potrebni. Vsaka protekcija je izključena. Mnogo trafik je bilo opuščenih. Zato je položaj drugih zdaj mnogo ugodnejši, ker so tudi njihovi dohodki večji. Na drugi strani se morajo pa trafikanti zavedati, da so tudi njihove dolžnosti večje. Paziti morajo na snago v svojih lokalih, tobace izdelke je treba enakomerno razdeljevati in ne sme se dogajati, da bi trafikanti krogarkoli protežirali. Če bi se to zgodilo bo dotična trafika takoj zaprta, to bak pa zaplenjen.

Trafike morajo biti odprte ob delavnih dneh od 7 do 13.30 in od 14.30 do 19., ob nedeljah in praznikih pa od 8. do 11. Ob obveznih praznikih kakor so Novo leto, Velika noč, Binkošti in Božič morajo biti trafike zaprte, ob drugih praznikih pa odprte kakor ob nedeljah. To pa ne velja za kolodvorske trafike. Govornik je dal zbranim trafikantom tudi točne politične smernice. V političnem pogledu pripada trafikantom važna vloga, ker so v stalnih stikih z občinstvom. Trafikanti morajo vplivati na nezadovoljnejše vzgojno. S tem izpolnijo svojo dolžnost v okviru politične obnove Spod. Štajerske.

Naslednji govornik, vodja delovnopoliitičnega urada pri delnem vodstvu Hackel, je govoril o spodnjestajerskih trafikantih iz političnega vidika. Delo trafikantov mora biti v smislu nacionalsocialistične ideje vzorno. Sedanja čas zahteva še posebej od trafikanta čelga moža, ka'ti v trafike prihajajo ljudje iz vseh slojev.

Obnovite naročnino!

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Petek, 6. marca: Perpetua in Felicitas, Fridolin.

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Neopričevana ura.
Kino Sloga: Dva tovariša.
Kino Union: Petepuh z otoka.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartner, Moste, Zaloška cesta 47.

Ali bo pobralo ves sneg?

Ljubljana, 6. marca

Seveda se ne vprašujemo iz strahu, ali bo sezanji jug pobral ves sneg, zli se, da se nam je umazani sneg že vprav pristudil in da v njem ne vidimo nič poetičnega. Kopni pred našimi očmi in govornimi pogledi — kakor da se boji nas bolj od najtoplejšega juga.

Včeraj se nam je zdelo, da je snežna zaloga še velika ter da tudi ta jug, ki je vsekakor pristen, ne bo mogel pobrati vsega snega, davi so se pa že začele kazati večje kopne lise. Na južnih pobočjih, zlasti bolj strmih, je že več kopne zemlje kakor pokrite s snegom. V zavetju na ravnam je pa seveda še precej ležala snežna odeja. Sneg se spreminja v ledeno skorjo, ki ji ne more tako lahko do živega niti najtoplejši veter.

Da sneg tako naglo kopni, se skoraj vsi veselimo, samo skrb pred poplavi nam kani veseli. Nikakor bi ne bilo prezagodno, če bi se zdaj zemlja že sušila, kajti kmalu bi bilo treba začeti spomladna poljska in vrtna dela. Če bo torej zdaj jug pobral ves sneg, ne bo nihče zaloval. Veseli nas, da se je stanjšala snežna odeja in da se je oddajala zmurjena zemlja že zato, da zelenjadjarji lahko začno nabirati zimsko zelenjavo (motovilec). Vpliv toplega vremena se bo kmalu pokazal tudi na živilskem trgu. Upanje je je tuji, da se bodo zelenjadjarji lahko kmalu lotili spomladnega dela na vrtovih.

Prevelikemu upanju se pa seveda še ne moremo predati. Marca pri nas pogosto zapade še visok sneg, ki lahko obteži nekaj tednov. Če ne bo več snežilo, si bomo lahko čestitali in smeli bomo upali na zgodnjo pomlad. Zda se pa lahko tolažimo vsaj z upanjem, da bo toplo vreme še trajalo nekaj časa, ter da bo jug pobral sneg vsaj na južnih legah.

Z Gorenjskega

— Radovljica se je najbolj odlikovala. Koroška z Gorenjske je zbrala na dan nemške policije 563.783.61 mark za nemško zimsko pomoč. Največ je vrgla zbirka v radovljiškem okrožju, najmanj pa v kamniškem. Najboljša krajevna skupina je pa Bled.

— Tovarniški koncert v Kranju. Oddelek KDF je priredil oni dan koncert za uslužbenstvo tekstilne tovarne Intex. Na koncertu je sodelovala tudi vojaška godba.

— Mladina se pripravila na prostovoljno poljsko delo. Na poziv mladinskega vodje na Gorenjskem Rauterja se je zbralo v Radovljici 150 fantov in deklet v starosti od 14 do 20 let. Navzoči so bili tudi starši. Mladina je z zanimanjem poslušala izvajanja okrožnega kmetovalca Walterja Mayerja, ki je govoril o pomenu poljedelskega dela na Koroškem in izmenih mladih moči na kmečkih gospodarstvih. Več fantov in deklet se je takoj prijavilo za prostovoljno delo.

— Nov grob na Jesenah. V visoki starosti 86 let je umrla na Jesenah Antonija Petermel. Doma je bila iz južne Tirolske.

— Nesreča. Solski sluga iz Reteč Franc Porenta je hotel zakuriti v stanovanju udeltelce v hiši kraj šole. Ko je položil drva k peči, je pa opazil med polni naboj. Hotel ga je vreči na dvorišče pa je v zadnjem trenutku eksplodiral in Porenta je dobil poškodbe na levih roki. Poslali so ga v bolnico na Golniku.

Izpred okrožnega sodišča

Priznanje nestorjene tatvine „zaradipokore“ — Nekriva se je zadovoljila z obsodbo Afera v zvezi z „Dečvo“ še ni končana

Ljubljana, 6. marca. Ančka je služkinja, to se pravi, bila je služkinja, kajti sedaj že premišluje svoje grehe za zapahli jetnišnice in opravlja le tiste posle, ki jih ji zaupajo. Pa nikar ne mislite, da so Ančkine misli morda globok kes in obžalovanje storjenega greha. Ne, njene misli so usmerjene povsem drugam: tako vsaj mislimo mi ki smo poslušali njene odgovore pred sodnikom okrožnega sodišča. V četrtek je namreč Ančka morala stopiti pred sodno mizo, ker jo je državni tožilec po poslednjih preiskave dolžil tatvine precejšnjega števila danes še posebno vrednih predmetov. Torej razprava zaradi kaznivga dejanja po § 314. — I. drugi stavek.

Obtožnica je Ančki, ki je doma na Notranjskem in doslej se ni bila kaznovana, očitala, da je neugotovljenega dne odvzela A. U. dve zlati ženski verižici z obeski, moški žepni nož v etuiju, platneno brisačo, par nizkih moških čevljev, dva para moških zmrskih nogavic dve kravati, 10 žepnih robcov, 10 m svilu za moške srajce, 3 m moškega blaga, modro svileno srajco, dva para moških hlač, dve triko maji, belo platneno prevleko in odevjo in še neka, druge drobnarije, ki je bila delno lastno tudi dveh drugih oškodovancev U. in W. G.

Ančka je bila v službi od julija 1940 do aretacije pri družini I. J., ki je imela na stanovanju več podnajemnikov, med njimi zgoraj navedene oškodovance. Prvi je opazil tatvino A. U. in razumljivo obvestil svoje sestanovalec. Pomislili so tudi na služkinjo in jo vprašali, ali je morda ona vzela stvari, ki so tako nenadoma izginile. Ančka je najprej zanižala, potem pa je bog ve zakaj priznala. Njeno obžalovanje je bilo na videz celo tako iskreno in resnično, da je povedala, kam je ukradene stvari prodala in raznesla. Toda ko so oškodovanci povpraševali za stvarmi pri domnevnih posestnikih, so ugotovili, da jih je navihanka potegnila za nos. Prepričani o njeni krivdi so bili uverjeni, da je Ančka ukradene stvari kam skrla.

Nenadoma se je pa Ančka premislila in svoje priznanje prekalala. No, ker je v takih zadevah važna vsaka izjava, je Ančka morala dati pojasnilo, zakaj je prej trdila in priznala, da je ukradla stvari, nato pa je naenkrat svoje priznanje prekalala. Toda dekle ni bilo v zadregi in napravilo se je prebrisano nalvno. Zatrjevala je, da je priznala »zaradipokore!« Obstala je pri tem, da se je polastila noža v etuiju, vse drugo da ni vzela ona. Ko so naprtili pri njej preiskavo so našli tudi nekaj drobnarij, ki so izginile W. G. Tega seveda Ančka ni mogla tajiti.

Za njeno krivdo kljub zanižavanju pa so govorile še druge okolnosti. Med drugim tudi ta, da je nagovarjala dva svoja znanca, da bi izlozila Ančko, da sta od nje kupila nekaj ukradenega blaga. Namen tega je bil, da bi prikrija skrivališče ukradenih stvari oziroma osebe, pri katerih je blago skrla. Končno pa nihče drugi ni mogel biti storilec kot Ančka, ker je edino ona imela dostop do stanovanja.

Sodnik je Ančko spoznal za krivo v smislu obtožnice in jo obsodil na 3 mesece strogega zapora.

Druga, ki je bila v četrtek na vrsti zaradi tatvine, je bila že predkaznovana Emilija Drčarjeva, pristojna v Litijo. Drčarjeva se je ves čas zagovarjala v nemškem jeziku, češ da slovenščine ne obvlada.

Obtožnica je zanižala, da bi bila vzela stvari, ki so prav v času njene prisotnosti na kraju dejanja izginile dr. Viktorju Staculu in dr. Gustavu Rodoschegu. Obtožnica ji je namreč očitala, da je vzela iz predsobe ordinacije omenjenih zdravnikov na škodo prvega usmerno aktovko z različnimi zdravniškimi instrumenti, na škodo drugega pa starinsko žepno nikelnasto uro.

Toda priče so izpovedale slabo za njo. Prvi je obtoženka takoj po tatvini srečno izginila s pozorišča, drugič, ko je izginila ura, pa jo je služkinja, ki si je zapomnila njen obraz, brž zaklenila v čakalnico in tekla po stražnika. Stražnik je obtoženko legitimiral in pregledal njeno torbico. Ni bila pa obtoženka preiskana, kar bi bilo zelo važno, kajti med tem ko je bila zaklenjena v čakalnico, se je polastila omenjene ure.

Ker po izsledkih preiskave dejansko nihče drugi ni mogel priti v poštev, da bi bil ukradel omenjene predmete, je sodnik obtoženko kljub njenemu zanižanju obsodil na dva meseca strogega zapora. Kazalo pa je po razpravi, da si obtoženka ne jemlje preveč k srcu obsodbe, kajti najbolj jo je zanimalo, kako bi čim prej prišla na svobodo. Ko so ji pojasnili, da je ne morejo izpustiti, dokler ne presedi kazni in da se ji zapor ne usteje v kazni, če prijavi revizijo in prizivi, se je, čeprav »nedolžna«, kaznijo zadovoljila in jo sprejela.

Ena, ki se boji časnika

V dvorano je sodnik nato poklical M. S. Kar se redko kdaj zgodi, prvo pozornost je obtoženka posvetila ne morda sodniku ali državnemu tožilcu, pač pa reporterju. Ko ga je zagledala, se je šele obrnila k sodniku in ne da bi se zmenila za običajne formalnosti, je apelirala na sodnika:

— Gospod sodnik, mene je časopisna kampanja že popolnoma uničila, sedaj je navoziti to časnika, prostim odrediti, da se o razpravi ne poroča.

Dobila je seveda po zakonu edino mogoč odgovor: — Obžalujem gospa, razprava je javna. Sicer pa, gospa, sedaj je že dve leti, kar se je stvar začela, pred nami je že izredno debel akt, ki vsebuje razne zanimive ugotovitve. Toženi pa ste le za dve malenkosti stvari in čas bi bil, da jih med tem uredite. Saj se vam vse prizna, da ste se trudili za slovensko folkloro, da imate zaslug za to stvar. Toda najprej vrnite denar revam.

— Gospod sodnik, saj se trudim! One pa naj prekličajo, da mi vrnejo dobro ime in poštenje.

Tako je šel razgovor naprej o zadevi, ki je naši javnosti nedvomno še v spominu. Gre za afero, ki je pred leti nastala s propagiranjem posebnega slovenskega vzorca »Dečve«. Obtoženka je bila obsojena, ker ni vrnila denarja, ki so ji ga zaupale njene uslužbenke Apelačjsko sodišče, ki je potem reševalo revizijo in priziv obtoženke je sedaj zadevo vrnilo okrožnemu sodišču, da predstavi še nekatera nejasna vprašanja, ki bi mogla odločiti o obtoženkinih nameni in krivdi.

Zaslišan je bil veletrgovec U., s katerim je bila obtoženka v poslovnih stikih. Sodnik se je predvsem zanimal, ali je bilo pri zadevi v resnici govora o naročilu, ki bi bilo vredno okoli 300.000 din. Važno je bilo to predvsem zato, ker bi bilo mogoče sklepati, koliko je imela obtoženka, uporabljajoč tuji denar prevaren namen ali pa je bilo njeno dejanje samo ponesrečen račun. Trgovca je zanimal, da bi bilo kdaj govora o tako ogromnem naročilu, ki bi obtoženki vrglo znatno provizijo pri prodaji šlo je samo za količino, pri kateri bi mogla obtoženka zaslužiti največ 1900 lir, morda še nekaj več, glede na to da bi še nekaj zaslužila pri rutah. Trgovca je izpovedal, da je vedno svaril obtoženko pred nerealnimi načrti in da pri taki stvari, četudi je posredi nacionalni moment ne zastojuje samo velik idealizem, temveč je treba imeti tudi precej kapitala, če se hoče uspeti. Do realizacije pa ni prišla tudi prvotno sklenjena kupčija, ker je trgovec med tem zvedel, da se za obtoženko zanimala policija, opozorjen pa je bil tudi s strani Jugoslovske, češ, da so imeli že oni precej izgube, ko so delali z njo skupaj. Trgovca je dogovor takoj anuliral. Izjavil je ponovno, da je imela obtoženka dobre ideje, toda gradila je »sgradove v oblaki« in računala za načrti, ki so bili neuresničljivi. Zenska ne zahteva, da je narodna oblečena, temveč, da je »festa« oblečena. Torej morajo biti tudi vzorci »feste«, kar pa za vzorec »Dečve« ni mogoče trditi 100%, ker se je prav istega leta pojavila na trgu mnogo drugih podobnih vzorcev, ki so bili še mnogo bolj lepi.

Obtoženka je vztrajala pri tem, da je samo zrte časopisne kampanje, ko so v najugodnejšem trenutku vsi padli po njej in ji prepričali vse načrte. Vse bi se dale uresničiti, ko bi mogla izvesti primerno »animiranje« našega žanstva.

Končno je bil zaslišan še arhitekt, ki je gradil za obtoženko brezplačno na velesesmu reklamni paviljon. Med gradnjo pa je prišlo do neopozornosti, ker je prav tedaj izšlo v javnost vprašanje, kako je z obtoženkinim delom, velesesmska uprava ni bila več naklonjena, da bi se postavil paviljon. Šele potem ko se je obtoženki posrečilo prepričati upravo o svojih poštenih nameni in bi paviljon dogradjen do konca, vendar ne več od graditelja, ki je bil vendar kot priča zaslišan. Sodišče se je zlasti zanimalo, koliko je dotični paviljon — gre za kočico v stilu lesene vikend vile — vreden. Arhitekt je izjavil, da je pri današnjih cenah paviljonček vreden okoli 22.800 lir.

Torej vidite, gospa, hišico prodajte in poplačajte to, kar ste si izposodili od ubogih ljudi, je pripomnil sodnik.

Da to sem že hotela in sem bila v dogovoru z neko trdno, toda sedaj bodo objavili to časopisi in tako mi bo vse kupčija »poferdirban«, je odvrnila obtoženka, obrnjena zopet proti reporterju. Zakaj naj bi bila s tem kupčija »poferdirban«, pa ni bilo jasno.

Sodnik je končno razpravo preložil, da bi zaslišal še dva drugi priči o neki drugi okolnosti, za katero je apelacijsko sodišče smatralo, da je premalo pojasnjena. Tako se bo ta žalostna zadeva vlekla še naprej in ljudje, ki čakajo, da bi prišli do svojega trdo zasluženega denarja, odhajajo praznih rok. Zaupali so pač ženski, ki je pokazala za svoje načrte tako ekstremen idealizem, da si človek že ni več prav na jasnem, pri čem da je, spominjajoč se značne rečenice, da »se skrajnosti stikajo«.

— Italijanski izvoz v Rumunijo. Slika o italijansko rumunskih gospodarskih razmenjavah v zadnjem času po uradnih podatkih kaže, da se je znatno dvignil italijanski izvoz v Rumunijo, iz katere dobiva Italija predvsem nafto in njene proizvode. Izvoz riža se je na primer tako povečal, da sodeluje Italija sedaj pri celotnem rumunskem uvozu riža z 82% (prej le 45%). Tudi izvoz južnega sadja se je znatno dvignil, ker je popolnoma odpadla palestinska konkurenca. Pri vsem rumun. uvozu limon v prvem tromesečju 1941 participira Italija sedaj z 90,87% (prej 58%), pri uvozu oranž in mandarin z 81,6% (prej 5,3%). S suhim sadjem je Italija v prvem tromesečju 1941 krila tri četrtine rumunskih potreb. Enako se je znatno povečal tudi izvoz mnogih drugih predmetov in je Italija uspešno v marsičem nadomestila Veliko Britanijo ter si izboljšala svojo trgovinsko bilanco na rumunskem trgu.

— Cene vina se v Italiji ne smejo izpremeniti. Kakor poroča »Eco di Roma« so pristojni činitelji nedavno ponovno podčrtali, da so cene vina, kakor jih je določila Vlada, ne smejo spremeniti. Da se bo doseglo spoštovanje zadevnih predpisov, bodo uveljavljeni rigorozni ukrepi, med katerimi bo tudi prisilna oddaja vina s strani katerega koli imetnika po določenih cenah.

— Javnikoristna dela v vaseh in krajih žveplenih rudnikov na Siciliji. Ministrski svet je nedavno sklenil izvesti javnikoristna dela v vaseh in krajih, kjer so na Siciliji žvepleni rudniki. Zgradile se bodo stanovanjske hiše za delavce in nameščenice in ljudske hranilnice pokrajini Agrigenta, Caltanissetta, Enna in Palermo so bile pooblaščen dovoliti v ta namen posojila v skupnem znesku 100 milijonov lir. Da se zagotovijo normalni pogoji socialnega življenja v krajih in vaseh, ki bodo nastali, bodo zgrajena tudi vsa javna poslopja, kot cerkve, šole, karabinjerske postaje, pošte itd. V ta namen bo žrtvovala država 36 milijonov lir. Za ceste, vočne naprave in javno razsvetljavo pa je določeno nadaljnjih 25 milijonov lir.

— Izum avtomatične plinske varnostne zaklopke. Glede na številne nesreče zastrupitev, ki so se zgodile v zadnjem času v večini italijanskih mest z uhajanjem plina, so izšle pobude za iskanje sredstva, ki bi avtomatično izključilo nadaljevanje takih nesreč. Po daljšem trudu je bil konec preteklega meseca dosežen uspeh. Delavnica električnih aparatov v Milanu je po mnogih poskusih uspešno izdelala varnostno zaklopko »Vag«, ki avtomatično zapre dovod plina v primeru nevarnosti. Poskus, ki jim je prisostvoval tudi urednik »Eco di Roma« go pokazali, da se varnostna zaklopka, če uide v kontrolirani prostor plin, v treh minutah sama zapre in je ni mogoče znova odpreti prej, dokler ni prostor zopet očiščen plina.

— Napredek italijanske proizvodnje živega srebra. Tudi po vstopu Italije v vojno se je industrija cinobra razvijala še naprej v ugodnih pogojih. V preteklem letu, za katerega še niso bili objavljeni podatki o proizvodnji, se je državni pridelek živega srebra, kakor poroča Agit, verjetno znova znatno povečal napram pretekli letu 1940. Proizvodnja živega srebra se je zadnja leta zelo dvignila in od 972 ton v letu 1935 je narasla na 2315 ton v letu 1939. Tudi izvoz živega srebra se je povečal tako po vrednosti kakor po količini. Največ cinobra proizvajajo v industrijskem revirju Monte Amiata. Z novimi tehničnimi in upravnimi ureditvami je tudi idrijski rudnik prispeval znatne količine živega srebra k celotni državni proizvodnji.

— Količine maščob na nakaznice v Italiji. V marcu odpade na vsako osebo v Italiji po 2 in pol decilitra olja, 100 gramov masla in 50 gramov ostalih maščob.

— Prijateljski stiki med Nemčijo in Hrvaškimi. Hrvaški poslanik v Berlinu dr. Mile Budak se je udeležil kot član zasedanja obnovljenega hrvaškega sabora in to priložilo je porabil, da je v razgovoru s novinarji opisal svoje prve vtise iz Berlina. Najprej je govoril o svoji nastopni avdijenci pri Hitlerju. Iz razgovora s Adolfom Hitlerjem je mogel posneti, kako dobro je vodja Velike Nemčije informiran o vseh zadevah Hrvaške, kako izborna pozna deželo in njeno prebivalstvo. Med razgovorom je Hitler pripomnil, da ve še iz svojih mladih let, da so bili Hrvaši naj-

boljši in najzvestejši vojniki bivše avstro-ogrske monarhije. Kakšni so pa zdaj, to se vidi iz dnevnih poročil nemškega vrhovnega poveljstva. Dr. Budak je lahko v Nemčiji vedno in povsod ugotovil, da imajo vsi Nemci najboljše voljo spoznati Hrvaško in njen narod. Zato je potrebno, da pridejo v Nemčijo najboljši zastopniki hrvaštva, da stopijo v stik z nemstvom. Prav tako bi bilo pa tudi zaželjeno, da pride čim več obiskovalcev iz Nemčije na Hrvaško, da spoznajo lepote dežele in dušo hrvaškega naroda.

— Radio bo oddajal trikrat tedensko vojske pesmi. Pod predsedstvom Ministra Pavolinija se je sestala v Romi nadzorstvena komisija za radijske oddaje. Sodelovali so tudi zastopniki Vojske. Predmet razprave je bilo povečanje števila oddaj vojskih in vojniških pesmi. Komisija je s pomočjo odbora strokovnjakov, ki mu predseduje akademik in dirigent Giordano, izbrala prvi zadevni repertoar pesmi, ki obsega 14 skladb. Od nedelje 8. marca naprej bo EIAR oddajal take pesmi trikrat na teden v skrbni izvedbi in s sodelovanjem vojskih borbenih oddelkov.

— Proizvajalci morajo oddati vsa volna nove letine. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je objavilo, da bo z uredbo, ki bo objavljena v kratkem, ukinjena za vsa do trajanja vojne pravica priznana z zakonom od 19. januarja 1939, da si smejo pridelovalci volne pridržati 2 kg volne na osebo za družinske potrebe. Z novo uredbo bodo morali proizvajalci volne novo leto oddati v celoti, najkasneje 20 dni po striženju.

— Novi hrvaški prosvetni minister. Poglavnik dr. Pavelić je imenoval dosedanjega državnega tajnika v prosvetnem ministrstvu prof. Ratkovića za prosvetnega ministra. Odkar je bil prosvetni minister dr. Budak imenovan za poslanika v Berlinu je vodil to ministrstvo pravosodni minister dr. Puk. Praktično vodstvo je bilo pa v rokah prof. Ratkovića, ki je bil imenovan lani 3. novembra za državnega tajnika v prosvetnem ministrstvu. Prof. Ratković je znan hrvaški prosvetni delavec. Obenem je imenoval Poglavnik dosedanjega poslanika Totića za ministra in ga dodelil ministrskemu predsedstvu. Totić je bil vodilni član hrvaške seljaške stranke in v ustaškem pokretu je igral že lani odločilno vlogo. Bivši trgovinski minister Marijan Simić, ki je bil lani jeseni razrešen in je prišel na njegovo mesto dr. Toth je zdaj upokojen.

— Sprejem na nemškem poslanstvu v Zagrebu. Zagrebški listi obširno poročajo o visokem odlikovanju, ki ga je izročil nemški poslanik v Zagrebu Siegfried Kasche Poglavniku dr. Paveliću. Obenem izražajo veselje in zadovoljstvo hrvaškega naroda ob tem vidnem dokazu naklonjenosti in prijateljstva, ki ga izkazuje Nemčija Hrvaški. Hrvaški listi s ponosom omenjajo tudi mnoga visoka odlikovanja, ki jih je izročil general von Richthofen po Hitlerjevem naročilu hrvaškim letalcem na vzhodnem bojišču. V ponedeljek zvečer je priredil nemški poslanik v Zagrebu v zvezi s podelitvijo kržca reda nemškega orla Poglavniku dr. Paveliću v prostorih poslanstva recepcijo. Udeležili so se Poglavnik dr. Pavelić, vsi zastopniki vlade, zastopniki vojskih in civilnih oblasti, ustaškega pokreta in nemške kolonije. Večer je potekal v duhu pristranskega prijateljstva med nemškim in hrvaškim narodom.

— Premog za hrvaške železnice. Premogovnik Golobovac pri Varaždinu, edini premogovnik na Hrvaškem, je začel zopet obratovati. Proizvodnja bo znašala 10 do 20 vagonov dnevno. V premogovniku je zaposlenih okrog 700 delavcev. Premog iz tega premogovnika bodo dobivale v prvi vrsti hrvaške železnice.

— Nov grob. V Radovljici je po hudem in dolgem trpljenju umrla blaga gospa Vera Vengar, soproga po vsej Gorenjski znanega in uglednega fotografa Alojzija Vengarja. Naj počiva v miru! Težko prizadetim svojim najde sožalje!

— Petletica na Hrvaškem. V hrvaškem kmetijskem ministrstvu pripravljajo petletni načrt za povzdigo kmetijstva. Kakor v drugih južnoevropskih državah hoče tudi Hrvaška povečati kmetijsko proizvodnjo, da bo mogla zadostiti potrebam in s tem prehrano domačega prebivalstva in da ji bo ostalo čim več kmetijskih pridelkov za izvoz. Hrvaška je med drugim zainteresirana na tem, da čimbolj razvije

— Ali kaj pomaga vaša voda za rast las? »Pa še kako, milostljiva! Zadržite je neka dama z zobmi odprta zamašek steklenice — in čez tri dni je imela že brke.«

— Lepi dnevi. Po hudi zimi na Dolenjskem se je pred dnevi vreme preobrnilo in solnce naglo pobira zadnje ostanke snega. Državna cesta je brez snega in je deloma že osušena. Spritno naglega naraščanja vod se je v nereguliranem delu Temenice batj poplav. Kmetje se pripravljajo na prva pomladanska dela, ki jih je ostra zima odgodila za dobrih 14 dni. Marljivo na delu so tudi vinogradniki, ki bodo v kratkem že rezali.

— IMENITNO SREDSTVO

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Najbolj priljubljena igralka
Aida Vaili in Anselmo Nazari
v odlični romantični komediji:

Neopravičena ura

KINO UNION • TELEFON 22-21

Znameniti in priljubljeni
Charles Laughton v filmu

Potepuh z otoka

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Izredno lep film svetovskega tovarštva in požrtvovanja

Dva tovariša

po romanu P. Lorenzinja
Gino Cervi, Evi Maltagliati, Mino Doro,
Luigi Ferrito

svoje sadjarstvo. V ta namen je treba obvarovati sadno drevje in trto raznih škodljivcev. Hrvaška se pogaja z inozemstvom, da dobi potrebno količino zaščitnih sredstev, ker ima sama samo eno tovarno modre galice.

— Ojačen promet brzovlakov preko hrvaškega ozemlja. Na mednarodni železniški konferenci v Firenzi je bilo med drugim sklenjeno, da bo promet brzovlakov preko hrvaškega ozemlja ojačen. Od 1. maja bo vozil en brzovlak na progi Dunaj-Szopron-Peč-Osijek, Zemun-Beograd. Brzovlaki na progi Zagreb-Beograd bodo imeli direktno vagono. Lyon-Solun-Roma-Sofija in Roma-Beograd. Tudi železniški promet med Hrvaško in Italijo bo ojačen in moderniziran.

— Državni tujsko prometni urad v Zagrebu. V Zagrebu je bil ustanovljen »Tujsko prometni urad Neodvisne Države Hrvaške«. Gre za državno podjetje na trgovski podlagi. Poslovna glavica znaša 2.000.000 kun. Urad se bo pečal z vsemi posli domačega in inozemskega tujškega in potniškega prometa. Novi urad se imenuje »Croatia-Pute«.

Predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Nasledstvo malih ali trgovin brez stalnega obratovališča, ki prenehajo s poslovanjem

V primeru, da gre za pravo in resnično nasledstvo v podjetju, ni pri tem nikakršne posebne formalnosti, v kolikor nasledujoče podjetje vstopi v vse pravice in dolžnosti odstopajočega podjetja.

Ce pa gre za to, da eno trgovsko podjetje nabavi pri drugem trgovskem podjetju, ki preneha s svojim poslovanjem, bloke blaga, tedaj je potrebno, da obe tvrdki javita trg. ind. zbornici prehod blaga in sledečo izpremembo inventarja in ta prehod tudi jasno vpišeta v svojih prejemnih in oddajnih knjigah.

Podjetja z več podružnicami in eno samo nabavno pisarno

Da se ne bi izpremenjalo nabavnega sistema pri podjetjih z več podružnicami, porazdeljenimi tudi po različnih pokrajinah in z eno samo nabavno pisarno, se odreja:

1. V pogledu dovoljevanja predumov, izdelanih oblik in obutve:

da podružnične prodajalne zahtevajo od trg. ind. zbornice odn. Pokr. korp. sveta, v katerih področju imajo svoj sedež, pisarno izjavo, ki nadomestuje bane za dvig.

V tej izjavi naj bo izkazana (v točkah) predumljena vsota, do katere je tvrdka upravičena v točkah po podatkih inventarja, na dan 30. novembra 1941-XX (največji predum 15%).

Podružnice naj to izjavo vpošljejo svoji osrednji nabavni pisarni, ki jo predloži trg. ind. zbornici v področju sedeža nabavne pisarne, ki izda bane za dvig glaseče se, na odnošno število točk, kolikor jih tvrdka zahteva, povečajoč pri tem vsa navodila okrožnice VIII-No 4776/114 z dne 28/11-41.

2. Za navadno dobavo podjetij s podružnicami.

Podružnične prodajalne naj oddajo točke, ki so jih zbrale, trg. ind. zbornici odn. Prov.

— Uničeno sadno drevje. K naši predvčerajšnji notici, da je letošnji hud mraz uničil po Dolenjskem mnogo sadnega drevja, nam g. Janez Prosenik iz Pekla, preizkušeni dolenjski sadjar, sporoča, da je še večjo škodo kakor mraz ponekod napravil zajec. V mojem sadovnjaku in drevesnici pripoveduje g. Prosenik radi ugodne lege, po mrazu ni toliko škode, kakor po zajcu, ki mi je letos objedel nad 1000 mladih sadnih dreves. Odstrle zajca je bil letos malenkosten; po nekaterih lovskih do odstrela sploh ni prišlo, in so zato v tej zimi zajci napravili po naših sadovnjakih tem večjo škodo. Človeka mignje veselje do vsakega dela, če ti tako enkrat zima, drugič zopet zajec uniči večletno delo in napor, ki ga vložil v uspešno sadjarstvo, je še dodal g. Prosenik in predlaga, da bi oblast v bodoče dovolila prosto pokončevanje zajcev. Le tako bi se povečala donosnost sadjarstva, te važne panoge našega narodnega gospodarstva, dočim bi splošnosti z uničevanjem zajca ne bila prizadejana nobena škoda.

— Pasje znamke. Občina poziva vse lastnike psov, da dvignejo pri občinskem uradu pasje znamke za leto 1942 in plačajo takso.

— Lepi dnevi. Po hudi zimi na Dolenjskem se je pred dnevi vreme preobrnilo in solnce naglo pobira zadnje ostanke snega. Državna cesta je brez snega in je deloma že osušena. Spritno naglega naraščanja vod se je v nereguliranem delu Temenice batj poplav. Kmetje se pripravljajo na prva pomladanska dela, ki jih je ostra zima odgodila za dobrih 14 dni. Marljivo na delu so tudi vinogradniki, ki bodo v kratkem že rezali.

— IMENITNO SREDSTVO

— Ali kaj pomaga vaša voda za rast las? »Pa še kako, milostljiva! Zadržite je neka dama z zobmi odprta zamašek steklenice — in čez tri dni je imela že brke.«

Iz Ljubljane

—lj Na strehah ga ni več. Če bi se ozrli na Ljubljano z visoke gore ali iz letala, bi mislili, da je že brez snega. Na strehah ga res ni več, ker ga je jug hitro pobral, pač ga imamo pa še mnogo po mestu, kjer je pa ves zasut z biamo, smetmi in odpadki, da je že davno izgubilo svojo naravno belo barvo. Mnogo bo dela, pa tudi precej stroškov, preden bo odstranjena vsa snaga, ki se je nabrala na kupih snega po našem mestu.

—lj Toplo kakor pomlad. V zadnjih dveh dneh se je tako ogrelo, kakor da se pomlad že začela. Včeraj je znašala maksimalna temperatura sredi mesta 7,4°, današnja minimalna temperatura je znašala davi 5,2°. Na pa mnogo upanja, da bo ostalo tako toplo dalje časa, ker je zračni tlak začel naraščati.

—lj V Ljubljani bo dogon goveje živine za Prevoz spet v sredo 11. marca popolnoma redno kot je bil že minulo sredo 4. t. m. Zato naj vsak, ki je dobil rdeči listek, prihojnjo sredo živali gotovo prižene. Tisti pa, ki želi sedaj prignati in se ne more sedaj same zglasti na gospodarskem uradu v Beethovnovi ulici št. 7, II. nadstropje, soba št. 35, naj pa kar telefonira na št. 41-26 komislonarju, da mu bo poslal rdeči listek. Posebej pa še opozarjamo vse, ki bodo gonili živino, da si pri skirbe osebnosti izkazuje.

—lj Osebnosti izkaznice za Zg. šiško in Barje. Po osebne izkaznice naj se oni, ki so prošnjo zanje vložili v poslovnični in ljudski šoli v Zg. šiški pa sedaj zaradi prometnih omejitev ne morejo pritija po gotove izkaznice, zglase na Ambroževem trgu št. 7 v sobi št. 6, torej v poslopiu, kjer je bil prej Mestni pogrebni zavod in je sedaj mestni socialni urad z drugimi mestnimi uradi. Vsi z Barja pa, ki so oddali prošnje v šoli na Prulah, naj pridejo po gotove izkaznice v ljudsko šolo na Barje.

—lj Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije uraduje odslej v prirodopisnem kabinetu uršulinske meščanske šole v I. nadstropju na koncu hodnika ob delavnikih od 11. do 13. — Ravnateljstvo.

—lj Za prstni odtis je sicer prostor na osebnih izkaznicah, vendar pa mestno poglavstvo opozarja, naj nikdo sam ne odtiska prsta na izkaznico, ker je po čl. 8 navedbe Visokega Komisariata dovoljeno na izkaznico napraviti prstni odtis samo na odredbo javnega varnostnega oblasti.

korp. svetu ali svojim občinskem uprav-

Trgovinsko-ind. zbornica, Prov. korp. svet ali občinska uprava naj izda potrdilo o prejemu odvzetih točk.

Ta potrdila vpošljejo podružnice osrednji nabavni pisarni podjetja, ki naj jih zamenja v bone za dvig pri trg. ind. zbornici odn. Prov. Korp. svetu na sedežu osrednje nabavne pisarne.

Izdaja oblačilnih izkaznic od 1. marca do 31. oktobra

Z okrožnico z dne 29. 12. 1941 VIII No. 4776/192 se je predvidelo odvzem odrezkov osebne oblačilne nakaznice za dobo, ki je pretekla od 1. novembra 1941-XX do izdaje nakaznice pri otrocih, ki dovršijo eno leto starosti.

So pa še drugi primeri, da se izdaja osebna oblačilna nakaznica po prvem razdeljevanju in sicer pri osebah, ki jim Vis. komisariat prizna pravice do duplikata nakaznice, pri vojakih, ki se vračajo na trajen dopust in pri osebah, ki se vračajo za stalno iz inozemstva in se vpišejo v seznam prebivalstva v kadi občini Kraljevine. Zato se odreja, da se počeniš s 1. marcem tudi v teh primerih izda omenjena nakaznica, tako, da se od nje odstrije za že preteklo dobo primerno število točk, in sicer:

Odrezki v arabskih številkah, po 10 točk od nakaznice A (odrasli); po 8 točk od nakaznice B (dečki in deklice); po 6 točk od nakaznice C (otroci); za vsak celi mesec, ki je pretekel od 1. novembra 1941-XX do dneva izdaje.

Odrezki v rimskih številkah, po 5 točk za vsaka cela 2 meseca, ki sta potekla kakor gori.

Naravna bogastva jugovzhodne Evrope

Bivša Jugoslavija je bila glede produkcije kroma in bakra na prvem mestu

Nemška revija »Der Vierjahresplan« priobčuje o naravnih bogastvih jugovzhodne Evrope zanimiv članek iz katerega posnemamo:

En sam pogled na številke proizvodnje jugovzhodno evropskega rudarstva zadostuje, da spoznamo pomen naravnih bogastev teh dežel evropskega gospodarskega prostora. Da si bomo na jasnejši način, kako je s pomenom naravnih bogastev za dotične dežele, moramo upoštevati možnosti, ki jih nudi celotni evropski gospodarski prostor rudarstvu in narodnemu gospodarstvu balkanskih držav.

Podlaga industrijskega razvoja

V industrializaciji Madžarske, ki je postala po prvi svetovni vojni industrialna, je bilo madžarsko rudarstvo kot baza za sirovinske velikega pomena. S priključitvijo novih pokrajin je ta baza znatno razširila. Največjega pomena niso samo bogata ležišča premoga, ki so dajala zadnje leta nad 9.000.000 ton premoga letno, temveč tudi vrelci nafte, ki utegnejo v doglednem času rešiti Madžarsko odvisnosti od inozemstva v pogledu mineralnih olj. Vazna je nadalje železna ruda, ki je največ pri Miškolcu, kjer se pridobiva tudi manganova ruda ter ležišča bauxita pri Selmereu in Izmeru, kjer pridobivajo letno 500 do 600.000 ton bauxita tako, da je Madžarska v tem pogledu na prvem mestu med jugovzhodnimi državami Evrope, kjer se pridobiva bauxit. Omembe vredna so tudi ležišča antimonove rude pri Csucsomu in Felsobányi na Sedmograškem, dalje manjši rudniki magnezita ter zlata in srebra zlata v vzhodni Sedmograški. Rudarstvo ne bo samo služilo za podlago madžarski industriji, temveč bodo njegovi proizvodi tudi v bodoče znatno izpopolnili kmetijstva v zunanji trgovini.

Aktivna postavka za zunanjo trgovino

Slovaška ima že več sto let stare rudarske tradicije. Čeprav je pretežno agrarna dežela, se je zaradi krajevnih razmer v bivši Češkoslovaški njena industrija močno razvila in pri tem je igralo svojo vlogo tudi rudarstvo. Po ustanovitvi neodvisne slovaške države je pa postalo rudarstvo

glede znovevzpona proizvodov večinoma odvisno od inozemstva, kar pa nikakor ni škodovalo njegovemu razvoju, temveč — kakor dokazujejo statistični podatki o proizvodnji v zadnjih dveh letih — mu je dalo novih vzpodb. Posebno jasno se vidi ta razvoj pri železni, manganovi in antimonovi rudi.

Poleg onih v bivši Jugoslaviji so na Slovaškem najbogatejša ležišča manganove rude v Evropi. Pa tudi druga naravna bogastva, kakor bakrena, železna, srebrna, cinkova in magnezitova ruda se pridobivajo na Slovaškem v vedno večjih množinah.

Krom in baker

Bivša Jugoslavija je imela v svojih rudnikih izredno bogastvo na mineralnih sirovinah. Tako je bila v pogledu pridobivanja kromove in bakrene rude prva med evropskimi rudarskimi državami in bila je eden najpomembnejših dobaviteljev antimonove rude. To naravno bogastvo so izpopolnjevala še bogata ležišča bauxita, svinčene, cinkove rude železnega krčka ter železne, magnezitove, zlate in srebrne rude. Kromova ruda, ki so jo pridobili predlanskim 70.000 ton, izvira večinoma s šar planine v Makedoniji. Izmed šestih rudnikov kromove rude v bivši Jugoslaviji jih je pet v Makedoniji in sicer pri Eserinu, Oraši, Raduši Koranci in Ljubotinu.

Med bakrenimi rudniki je najvažnejši oni v Boru, ki je odpadlo nanj od celokupne proizvodnje blizu 1.000.000 ton letno 80—90%. Obratnoval je tudi rudnik Majdanpek, kjer so našli malo bakra vsebujoče pirite. Druga bogata ležišča bakrene rude so v Makedoniji, pri Štipu in Negotinu. Ta se pa zaradi boljše rentabilnosti borskega rudnika skoraj nikoli niso izkoriščala.

Ležišča bauxita so ob dalmatinski obali pri Šibeniku dalje pri Čaplini in Mostarju v Hercegovini in v Črni gori. Večina bauxita je bivša Jugoslavija izvažala, kar ga je ostalo doma, je pa še v predelavo v tovarno aluminija v Lozovac.

Ležišča antimonove rude so v glavnem pri Krupnju Zajacu in Ivanici. Precej te rude je baje tudi v bližini Skoplja in Kumanova. Največji rudnik svinca in cinka v bivši Jugoslaviji je v Trepči, kjer je

znala proizvodnja 80% celokupne proizvodnje teh rud. Ostala količina teh rud je izvirala iz Mežice pri Prevaljah. Manjša ležišča so bila najdena pri Strumici, Kirovici in Ohridu, ki se pa niso izkoriščala. Skoraj vse svinčene koncentrate je porabljala domača industrija, dočim so šli cinkovi koncentrat večinoma v inozemstvo. Pridobivanje manganove rude še ni bilo kdve kaj organizirano. Ta panoga industrije se pa razvija zdaj.

Z razpadom bivše Jugoslavije so pripadla njena naravna bogastva Bolgariji, Albaniji, Hrvaški in nekaj tudi Nemčiji. Te države bodo gotovo poskrbele, da se bo izkoriščenje naravnih bogastev bivše Jugoslavije nadaljevalo in razširilo.

Bolgarija hoče sama pridobivati baker

Bolgarija ima izredno bogata ležišča premoga in rudnin. Bakrena ruda je v Bolgariji na mnogih krajih, zlasti pa v težko dostopnem Rhodopskem in Rilemskem pogorju, dalje pri Kalkinici, Panaguristu in Burgasu ob Črnem morju. Vse te rudnine pa niso visoke kvalitete, temveč samo 0,4 do 7%. Navzile temu se je pa Bolgarija odločila za zgraditev velike industrije bakra in upa, da ga bo lahko v doglednem času dovolj izdelovala doma, da ji ga ne bo treba več uvažati, poleg tega pa hoče bakreno rudo še izvažati. Značilno za razvojne možnosti na polju pridobivanja bakrene rude v Bolgariji je, da je je pridobila leta 1926 35.000 ton. Sedleda je pa svetovna kriza v industriji bakra in proizvodnji v Bolgariji je v teh letih skoraj povsem zastala.

Za bolgarsko narodno gospodarstvo so važna tudi ležišča manganove rude v Porevju pri Sofiji ter v okrajih Varna in Jambol, pa tudi svince in cink vsebujočih rudnin v Kjustendilu ter v okrajih Vraca in Smoljan. Železna ruda se pridobiva v Bolgariji pri Blagovestu v okraju Jambol in pri Burgasu ob Črnem morju. Tu je tudi nekaj visoko kvaliteten magnetitov, toda izkoriščanje je malenkostno. Bolgarska rudarska industrija se bo pa lahko močno razvila zdaj, ki so bile Bolgariji priključene nekatere pokrajine bivše Jugoslavije in Grčije, kjer so bogata ležišča raznih rudnin.

Angleški vojaki so razvajeni

Tudi na bojišču se vsak dan brijejo, ker smatrajo to za znak kulturnosti

Poleg ameriških so angleški vojaki med vsemi na svetu najbolj razvajeni in najtežje prenašajo napore življenja na bojišču. To je deloma tudi razumljivo, saj Anglija v mirnem času nima redne vojske in torej njena mladina ne gre skozi trdo šolo vojaškega življenja. Isto velja za Ameriko. Skoraj neverjetno se pa sliši celo za angleške vojake, da se vsak dan brijejo, čeprav so na bojišču sredi najhujših bojov. Britje sicer ni tako važen problem, da bi bilo vredno govoriti o njem zdaj, ko imamo dovolj mnogo važnejših stvari, toda zanimivo je vendarle, da se je dotaknil tega vprašanja sam vrhovni poveljnik angleških in zaveznih čet v Singapuru general Percival.

V drugih vojskah britje med vojno sploh ne igra nobene vloge. Posadke nemških podmornic se vračajo v domača pristanišča večinoma z dolgiimi bradami in nihče se ne spomita nad tem, če nastopi taka posadka na parad, čeprav so imeli njeni člani po prihodu podmornice v pristanče dovolj časa, da bi se bili lahko občili. Tudi vojaki Rommelovega afriškega zbora se ne brijejo in pogosto po več dni ne slečejo. V pušavi je namreč prav tako trda za

vodo, kakor v podmornici ali jo je pa še težje dobiti. Glavno je, da imajo vojaki dovolj vode, da jim ni treba trpeti žeje, za brtje porabljati vodo bi pa pomenilo v takem primeru norčevati se iz usode.

General Percival je zljaj vojni ujetnik v trdnjavi Singaj. Z nekim japonskim novinarjem je govoril o sedem dni trajajoči obrambi Singapura in pri tem se je dotaknil tudi vprašanja britja. Najprej je odkrito priznal, da so Japonci res izvršili vojaki. Dočim so se japonski vojaki borili, ne da bi zmenili za udobnost življenja v mirnem času, za svoje navade, so se angleški vojaki celo na bojišču vsak dan briji. Angleški vojaki bi takoj odločno protestirali, če bi le en dan ne dobili v redu zajtrka, obeda in večerje. Angleži so pač Angliji, njim je dobro življenje in uživanje prvo. Vojaki hočejo biti tudi na bojišču vsak dan gladko obriti, ker smatrajo to za dokaz svoje kulturnosti. In najbrž bi godrnjali tudi, če bi ne dobili vsak dan svoje pečene slanice, jajčetine in jabolčnega zavitka. Angleži vidijo tudi v sedanjih vojni neke vrste sportno tekmovalje in zato jim ne gre v glavo, da bi morali prenašati razne omejitve in odpoledovati se običajnim dobrotam življenja.

Večja poraba sočivja v Nemčiji

Že v zadnjem letu pred vojno se je poraba sočivja v Nemčiji znatno povečala. To je bila posledica preokreta v prehrani. Ljudje so začeli jesti več sočivja, ker so jim zdravniki to priporočali, češ, da je taka hrana bolj zdrava. Precej je k temu pripomogel tudi sport. Na drugi strani se je pa porabilo mnogo sočivja za konzerve, s katerimi je bila Nemčija v začetku vojne zelo slabo založena. Dočim je znala še pred leti poraba sočivja na prebivalca 48 do 50 kg letno, je narasla lani na 70 kg. Od te količine je bilo blizu 90% pridelano doma in samo 10% sočivja je morala Nemčija uvoziti. Med vojno je seveda povpraševanje po sočivju neprestano narasčalo. A vendar se razmerje pri naraščajočem uvozu ni izpremenilo, ker se je posredilo povečati s sočivjem zasejano zemljo za okroglih 45%.

Tudi letos hočejo v Nemčiji pridelati še več sočivja, da se omilijo nekatere ostrine v prehrani prebivalstva. Povpraševanje po sočivju ni namreč med vojno samo v posrednih gospodinstvih, temveč tudi v javnih kuhinjah, gostilnah in restavracijah. Površina s sočivjem zasejana odnosno posajena zemlje bo letos povečana za 25%. Poleg tega bodo izrabljeni vsi vrtovi tako pri posrednih hišah, kakor tudi pri stanovanjskih naselbinah, v kolikor to še lani ni bilo storjeno. Lani je pridelala Nemčija 5.600.000 ton sočivja in od tega je odpadlo okrog 1.700.000 ton na male vrtove pri hišah in stanovanjskih kolonijah. Cvetlične grede bodo letos večinoma porabljene za sočivje. Isto velja za livade, kjer bo to le mogoče. Nacionalsocialistična stranka sama hoče napeti letos vse sile, da bo izrabil vsak košček doslej neobdelane zemlje za pridelovanje sočivja, kar velja zlasti za mesta.

Finci raziskujejo morje

V zavodu za raziskovanje morja na univerzi v Kielu je predaval te dni finski profesor Palmén o novih dognanjih in problemih finskega raziskovanja morja. Pri tem je omenil zanimivo dejstvo, da se severna Skandinavija polagoma dviga, ker se je začel topiti led na nji. Zaradi dvigavanja zemlje se pomika morje vedno bolj nazaj, tako da so kraji, ki so ležali še v tretjem stoletju na morški obali, zdaj že 8 do 10 km oddaljeni od nje. Če se bo zemlja dvigala tako še kakih 2.000 let, bo ves severni del Vzhodnega morja odrezan in se bo izpremenil v jezero. Dvigavanje zemlje so ugotovili po starh v kamen vklepanih podatkih o vodostaju in zdaj na finski obali sproti zabeležijo koliko se je dvigala zemlja iz morja. Tudi mnogi drugi problemi raziskovanja morja se dajo v Vzhodnem morju dobro proučevati. Vzhodno morje je po svoji odrezanosti nekakšno veliko laboratorijsko korito, kjer se dajo točno proučevati razna vprašanja.

Kraljevska »solata«

Filip II. španski je poslal sredi 16. stoletja svoji nevesti Ani Avstrijski svojevrstno darilo v naslednjim pismom: Moja oboževana Ana! Pošiljam ti pričujočo solato à la Philipp in želim iskreno, da bi našla tvoje odobravanje. Pripravil sem jo sam in po nji lahko spoznaš, da znam biti tudi dober kuhar. Kraljevska solata je bila pripravljena v srebrni skledi in obtojala iz krasnih draguljev. Topazi so

predstavljali olje, rubini pa kis. Sol so namdemovali biseri in diamanti, iz zelenih listov solate so se pa lesketali najkrasnejši smaragdi.

Nemčija nepremagljiva

Ameriški listi poročajo, da je predstojnik zavoda za proučevanje živil na univerzi Stanford Karel Brandt na prireditvi društva za zunanjo politiko v Ameriki izjavil, da bi bilo mogoče premagati Nemčijo samo z invazijo, ker blokada sama ne zadostuje. Tudi sovjetska vojska moč je prešlaba, da bi mogla uničiti nemško oboroženo silo. Brandt je dalje izjavil, da je Nemčija tako organizirala evropsko kmetijstvo, da je sedaj glede proizvodnje na višku. Nemčija ima nad 60% vseh svetovnih zalog premoga v rokah, dalje polovico vsega surovega železa in več aluminija kakor Amerika in Anglija skupaj. Na razpolago ima letno sedem milijonov ton petroleja.

Dežela črešenj brez črešenj

Japonska, klasična dežela cvetočih črešenj, ki se izpremenja vsake pomladi v en sam velik vrt, belih in rdečastih črešenjev cvetov, bi morala imeti vsako leto tudi mnogo črešenj. V resnici pa ni tako. Nasprotno na Japonskem je črešenj vedno znatno manj kakor v drugih državah. Japonci goje črešnje bolj zaradi lepega cvetja, kakor zaradi sadu. In tako je črešnjevo drevo sčasoma izgubilo svoje sado-tvorne sile. Zato japonske črešnje tudi niso posebno dobre. Vrednost drevoja je zgolj v okrasih.

Losi padajo

V enem dobrem tednu, ko je bilo dovoljen na Švedskem lov na losa, jih je padlo 13.306. Predlanskim so jih lovci podrl 8725, leta 1939 pa 8916. Vzrok, da pade zdaj toliko losov, je pač v racioniranju mesa na Švedskem. Vendar pa ni nevarnosti, da bi losi na Švedskem izginili, ker se v zadnjih desetletjih zelo naglo množe. Največ losov je padlo v srednji Švedski, kjer jih je največ.

PREVEČ SLIKOVITO

— Dragga gospodinja, verjemite mi, v ste solnce mojega življenja. In če bi mi usoda ne namenila nič drugega, razen bliskov, grmenja in dežja — skupaj z vami bi kljuboval tudi najhujšim nevihtam.

— Že prav, toda povejte mi eno: ali je to priznanje ljubezni ali vremensko poročilo?

DOBRO JO JE ZAVRNIL

Priletela dama pravi v družbi pisatelju Eugenu Sue: — V vaših zadnjih romanih so v frivolem pripovedovanju zastopane skoraj vse nedostojnosti, da ne rabim drugega izraza.

— Katere pa se pogrešate, gospa? — vpraša pisatelj smeje.

— VOŠČILO
Neki vladar je prejel za rojstni dan različna darila. Med drugim je prejel tudi kuverto, v kateri je bila srečka državne razredne loterije. Srečki je bilo priloženo pismo z besedami:

»Vaše Velikanstvo! Zelim vam, da bi doživeli čas, ko ta srečka zadene. To se pravi: želim vam nesmrtnost...«

Prvi padalec na svetu — koza

Padalo starejše od letala — kumil ga je prav za prav Leonardo da Vinci

Čudno se sliši, pa je vendar res, da je padalo starejše od letala. Če gremo daleč nazaj v prve začetke padala, naletimo na genialnega izumitelja Leonarda da Vincija. On je prvi spoznal in dognal tehnične in fizikalne temelje padala. Za prvi aparat te vrste, ki so ga našli pozneje med neštevilni njegovimi tehničnimi osnutki, si je bil izbral strelhi podoban dežnik iz gostega, močnega platna. Sam je pisal o njem, da bo lahko »povsem mirno in ena komerno spuščal človeka na zemljo ne glede na to, kako velik in težak bo dotični človek.«

Leonardo da Vinci

In vendar je minilo polnih 200 let, preden je prišel Francos Leonovani na misel urediti genialen Leonardov načrt. Pri tem si pa seveda tudi on ni upal tvegati svojega lastnega življenja. Zadeva s padalom je bila takrat pač še preveč nezanesljiva in dvomljiva. Tako je bil prvi padalec na svetu ne človek, temveč koza.

Prvi poskus skoka s padalom so napravili v francoskem mestu Avignonu, kjer je morala nič hušega sluteca koza dovoliti, da so pritrdili na njo padalo in jo tako oprejenjo pahnili iz najvišjega stolpa, kar ji je premogel takrat Avignon. Kaj si je mislila pri tem koza, seveda ni znano. Najbrž nič, gotovo je pa čutila strah v kosteh, ko so jo pahnili iz stolpa. Gledalcev je bilo seveda mnogo in lahko si mislimo njihovo navdušenje, ko je dosegla koza srečno in brez najmanjše poškodbe zemljo. S tem je bilo dokazano, da se bo dalo padalo praktično uporabljati.

Seveda je morala potem še človek preizkusiti padalo tudi praktično in na lastnih kosteh. In čudno, bila je ženska, neko zelo mlado dekle, ki je prva tvegala nevarnost skoka s padalom. Bila je pohčerjenka bratov Garnerin, ki sta bila izpopolnena in zboljšala Leonardovo padalo. Ime ji je bilo Elisa. Elisa ni bila samo izredno lepo, temveč tudi čudovito hrabro dekle. In tako je skočila nekega dne s padalom iz istega visokega stolpa v Avignonu, iz katerega so bili pahnili pri prvem poskusu kozo. Tudi Elisa je imela srečo. Padalo o je varno prineslo na zemljo, naravnost v naročje mladeniča, ki mu je bilo od strahu kar sapa zaprlo in ki je takoj izjavil, da je bil to prvi in zadnji Elisin skok, kajti ko bosta poročena, je pripomnil, itak pri najboljši volji ne bo mogel dovoliti svoji ženi tako »velikih skokov«.

Elektrifikacija Bolgarije

Bolgarska vlada je ukrenila vse potrebno glede elektrifikacije Bolgarije. Na merodajnem mestu se pečajo zdaj z elektrifikacijo bolgarskih državnih železnic. Ta problem je tem nujnejši, ker mora Bolgarija že zdaj računati z vedno večjimi zahtevami svojega gospodarstva. Priprave za elektrifikacijo bolgarskih železnic so se pričele že pred mnogimi leti. Elektrifikacija obeta Bolgariji veliko gospodarsko korist, kajti pomisliti moramo, da so porabile bolgarske železnice lani nad 840.000 ton premoga. Ko bodo železnice elektrificirane bo ta premog na razpolago indu-

75letnica Reclamovega založništva

Ko je knjigar Anton Philipp Reclam leta 1867 izdal v Leipzigu prvi zvezek univerzalne knjižnice, je bil ta korak zelo tvegan. Nastalo je takoj vprašanje, ali se bo našlo dovolj kupcev. Zvezki so bili po dva groša. Treba je bilo precej idealizma. Prvi zvezek je namreč obsegal Goethejeva »Fausta«. Knjigarnarjevo upanje se je izpolnilo. Zdjaj je ta izdaja »Fausta« razširjena po svetu skoraj v dva milijona izvodih, drugi zvezek »Faustoma« pa v več kot en milijon izvodih. Lessingova »Mina von Barnhelm« in Schillerjev »Telk« sta dosegla blizu 5.500.000 izvodov. Brez Reclama bi se nemški klasiki nikoli ne mogli tako razširiti med ljudstvo kakor so se v teh popularnih izdajah.

Prvi zvezek Schopenhauerjevega dela »Svet kot volja in predstava« je pa dosegel leta 1819 naklado 800 izvodov in še od tedaj polovice ni bilo mogoče prodati. Od leta 1891 so bila pa Schopenhauerjeva dela po Reclamu razširjena v 860.000 izvodih. Reclamovo založništvo je pa izdalo tudi mnogo drugih literarnih in znanstvenih del. Polagoma je prišla na vrsto vsa važnejša svetovna literatura in zdaj so Reclamove izdaje znane po vsem kulturnem svetu. Gotovo ni na svetu drugega založništva, ki bi bilo doseglo tako velike uspehe, kakor jih je Reclamovo, ki lahko po pravici zre ob 75letnici s ponosom na svoje delo.

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Vsekako so bile te štiri najelegantnejše v obednici. Za pol minute je vse utihnilo, nato je pomek znova završal, in vsi so govorili za spoznanje glasneje.

Zena uradnika iz kolonij je dejala: »Doktor Torridon se najbrže vprašuje, s kakšno pravico sme imeti en sam moški tak monopol na lepoto.«

»Tako se ne vprašuje samo on,« je Caffery odvrnil. In skozi zobe je dodal: »Pet in štirideset let mu je, dečku!«

Shoebury je bil menda za hipec pozabil, da mora biti ljubosumen na ženo. Odrčgal je oči od četvice, rekoč:

»Zanimivo bi bilo vedeti, kdo so.«

Roy bi mu bil lahko povedal. Kavalir s tolikimi damami je bil Lionel Brookby, mlajši brat lorda Alnamora. Bil je lastnik ali ravnatelj nočnega lokala »Soleil et Ombre« v Nizzi in stric Marije Brookbyjeve, mladenke z medenorjavimi lasmi. Ta je bila najprej poskusila srečo pri ometi, zdaj pa je bila plesalka v »Soleil et Ombre«. Tudi ostala tri dekleta. Jolanda Cassyjeva, June Baddilejeva in Irene Steuartova, so bile nastopale v lokalu.

Nočni lokal je bil običajne vsakoletne počitnice na rivieri še nekoliko »potegnil«. Brookby, njegova nečakinja in tri lepote so bili preživeli v Egiptu mesec dni dopusta. Zdjaj so se vračali, kajti določeno je bilo, da se lokal spet odpre.

Zena uradnika iz kolonij, ki je sedela Royu ob levici, je rekla z zaupnim glasom:

»Doktor Torridon, vse to ne pomeni dobrega!«

Roy jo je osuplo pogledal. Menda ni bila tudi ona začutila, da je v zraku nekaj nenavadnega?

»Kako mislite, gospa Atterbyjeva?«

»Mislim, da bo gorje, če ostane ta družica kaj dolgo z nami.«

Tako govorec je z glavo pokazala na Brookbyjevo mizo.

Roy se je vznemirjeno ozrl proti Brookbyju. Parnik ni bil prenapolnjen s potniki in družbica iz lokala »Soleil et Ombre« je imela posebno mizo. Bila je vesela družba, toda mladi zdravnik je opazil, da je Marija Brookbyjeva mirnejša od ostalih štirih. Čutili je bilo, da je bolj s telesom kot z dušo navzoča med njimi.

»Gorje... kako gorje, gospa Atterbyjeva?« je radovedno vprašal Roy.

»Ali se vam ne zdi,« je odgovorila stara gospa. »da govore vsi nekam glasneje, kot je navada? In hkratu se — po prvih pogledih — skrbno ogibljejo vreti oči proti oni mizi. To je slabo znamenje!«

»Je zrnce resnice v tem, kar pravite,« je menil Roy. Prav tisti mah je opazil še nekaj.

Vzdolž obednice je šel ob vsaki strani nekakšen balkon z belo ograjo, ki sta ga tvorila glavna hodnika zgornje palube. Na eni izmed vzdolžnih ograj je slonel človek, ki je očito opazoval potnike spodaj za mizami in si sproti nekaj zapisoval na list papirja. Bil je namestnik ladijskega komisarja.

Roy je hitro pogledal drugam.

»Dobro si zapomnite moje besede,« je ponovila gospa Atterbyjeva. »Gorje se nam obeta, če ostanejo ti ljudje dolgo z nami.«

Zategnila si je tenčični ogrtač okrog ramen in vzela ročno torbico. Tudi Roy je vstal.

»Se vidimo v kadišnici?« ga je vprašal Caffery.

»Ne, nocoj ne,« je Roy odvrnil. Da je docela suh, ni hotel povedati ne Cafferyju ne komu drugemu. Čemu neki?

Da bi se ognil polkovnika Kidda in ostalih dveh pokerskih gusarjev, je spremil gospo Atterbyjevo v mali salon, od tod pa na palubo, ne da bi prej popil kavo. Strežaj v belem jopiču je pravkar razobešal lampiončke in hkratu kramljal z nekim godcem ladijskega orkestra, ki je postavljaj stolca in delil note.

»A kaj je prav za prav?« je Roy slišal godbenikovo vprašanje.

»Toliko drži, da me je »stari« pozabil vprašati, kako mislim,« je odvrnil strežaj »Drugega ne vem...«

Tedaj je opazil Roya in začel poživljavati.

Roy je stopil k ograji. Misel, da bodo nocoj plesali, mu je bila všeč. Brookby in njegov harem gotovo ne bosta zamudila priložnosti, on pa tudi ne. Nagnil se je čez ograjo. Onkraj območja parni-

kovih luči se je razprostirala širna, topla tema. Noč je bila brez meseca in brez zvezd.

Torridon je zdaj uganil, kaj je delal namestnik ladijskega komisarja na obedniškem balkonu in kaj je bilo predmet razgovoru med godbenikom in strežajem: na ladji je bil nekdo, ki ga ne bi bilo smelo biti. Ne običajni »slepi potnik«, temveč še vse bolj nezaželen gost, ki se je bil moral vtihotapiti v Portu Saidu in ki so po odhodu ladje opazili njegovo navzočnost. Mladi mož se je skušal domisliti oseb, ki jih je bil videl v motornem čolnu, a dasi je imel bister dar opazovanja in izvrstni spomin, so mu bili ostali v glavi samo Brookby, njegova dekleta in plečati gospod s širokokrajnim klobukom.

Vonj po kavi mu je udaril v nos, na ušesa pa ropot skodelic in šunder glasov. Dvojna vrata, ki so vodila na glavne stopnice in v mali salon, so bila na stežaj odprta. Potniki so odhajali iz obednice. Nekateri so se vsipali v salon, drugi so prihajali na palubo, spet drugi so v pomenku obstajali pod palmami vrhu stopnic.

Godbeniki v rožnatih jopičih so stopali na oder, ki je bil namenjen orkestru, in dirigent je pravkar trkal s palčico ob stojalo, ko je Roy začel nekje pod seboj in za hrbtom ali bolje, onkraj palube glas, podoben pridušenemu, močno oddaljenemu kriku.

Obrnil se je in pogledal dol, čez ograjo. Odsev luči, ki je naglo bežal naprej, voda, ki se je s svilnatim šumenjem umikala ladji, in njegova lastna senca: nič drugega ne.